

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Regionala urvalskriterier och ansökningsmodeller för Landsbygdsprogrammet 2014- 2020 i Uppsala län

Regional selection criteria for the Rural Development
Programme 2014-2020 in Uppsala County

Helena Liljergren

Institutionen för stad och land
Examensarbete • 30 hp
Agronomprogrammet – landsbygdsutveckling
Uppsala 2014

Regionala urvalskriterier och ansökningsmodeller för Landsbygdsprogrammet 2014-2020 i Uppsala län

Regional selection criteria for the Rural Development Programme 2014-2020 in
Uppsala County

Helena Liljergren

Handledare: Yvonne Gunnarsdotter, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land,
avdelningen för landsbygdsutveckling

Examinator: Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land,
avdelningen för landsbygdsutveckling

Omfattning: 30 hp

Nivå: Avancerad nivå, A1E

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0757

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2014

Figurer och tabeller: Av författaren om inget annat anges. Övriga figurer/tabeller
publiceras med tillstånd från upphovsman

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Regionala urvalskriterier, SWOT-analys, landsbygdsprogrammet,
byråkrati, bedömning.

**Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences**

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

SAMMANFATTNING

Många av de verksamheter som bedrivs på landsbygden genererar mervärden för allmänheten. Förutom livsmedel och energi ger verksamheter på landsbygden bland annat öppna landskap och en levande landsbygd, som de kan subventioneras för genom landsbygdsprogrammet. Under 2014 inleds den nya programperioden för landsbygdsprogrammet som sträcker sig till 2020. Programmet ska sträva efter målsättningarna inom EU2020 strategin som är *en hållbar och smart tillväxt för alla*. För att få bäst effekt av det ekonomiska stöd som kan sökas ur det kommande programmet tar samtliga länsstyrelser fram regionala urvalskriterier, som handläggare vid länsstyrelsen kan använda vid bedömning av ansökningar för stöd, och som är anpassade efter länets förutsättningar, behov och prioriteringar. Regionala urvalskriterier ska fungera som ett verktyg i handläggarnas operativa arbete, öka träffsäkerheten i handläggning och kunna fungera vid både fasta och löpande ansökningstillfällen. Ett förslag till regionala urvalskriterier för bedömning av ansökningar inom Uppsala län presenteras och diskuteras i detta arbete. De regionala urvalskriterierna har huvudsakligen tagits fram utifrån en SWOT- analys över landsbygdens styrkor, svagheter, möjligheter och hot tillsammans med en nulägesanalys som länsstyrelsen upprättat under 2013. De regionala urvalskriterierna grundas även på landsbygdsförordningen och i samråd med representanter från länsstyrelsen samt externa aktörer som eventuellt kan komma i kontakt med urvalskriterier under den kommande programperioden. Det empiriska materialet till arbetet kommer huvudsakligen ur SWOT-analysen, en fokusgruppsintervju med handläggare vid länsstyrelsen och individuella intervjuer med handläggare från utvalda berörda organisationer i länet. Empirin testas på teorier kring byråkrati och handläggning, bland annat Max Webers teori om den byråkratiska systemet. De regionala urvalskriterierna lämnas över till länsstyrelsen i Uppsala län under januari månad 2014 tillsammans med en undersökning av för- och nackdelar med de två ansökningsmodellerna, fasta och löpande ansökningstillfällen.

ABSTRACT

Many of the activities operated in rural areas generate added value to the public. In addition to food and energy, rural activities provide open scenery and a living countryside, for which they can be subsidized through the Rural Development Program. The new program period for the Rural Development Program starts in 2014 and extends to 2020. The program will strive for the objectives within the EU2020 strategy that are sustainable and smart growth for all. To get the best effect of the financial support from the upcoming program, all county administrative boards work with designing regional selection criteria that administrators can use when assessing requests for support, which are tailored after the county's conditions, needs and priorities. Regional selection criteria will serve as a tool in the administrators' operational work, increase accuracy in handling applications and work at both constant and ongoing application deadlines. A draft of regional selection criteria for assessing applications within the county of Uppsala is presented and discussed in this work. The selection criteria have been developed based on a SWOT-analysis of rural strengths, weaknesses, opportunities and threats along with a situation analysis that the county administrative board established in 2013. The regional selection criteria are also based on the rural Regulation and in consultation with representatives from the county administrative board and external actors who may come in contact with the regional selection criterias under the next program period. The empirical material for the work comes mainly from the SWOT-analysis, a focus group interview with the administrators at the county administrative board and individual interviews with administrators from selected relevant organizations in the county. The empirical material is tested on theories of bureaucracy and management, including Max Weber's theory of the bureaucratic system. The regional selection criteria are handed over to the county administrative board in Uppsala County during januari 2014, together with an examination of the pros and cons of the two application models, constant and ongoing application deadlines.

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
Förenkling och ökat samarbete i den nya programperioden.....	7
1.2 EU, länsstyrelsen och landsbygdsprogrammet inför kommande programperiod	8
Länsstyrelsens roll	9
SWOT-analys som regeringsuppdrag	9
1.3 Landsbygdsprogrammet	11
Ansökningsförfarandet vid ansökan om stöd	12
Ansökning inom havs- och fiskeriprogrammet	13
1.4 Förändringar i den kommande programperioden	13
Kritik från Riksrevisionen	14
1.5 Syfte och frågeställning	16
1.6 Avgränsningar	16
2. Metod och teori	17
2.1 Kvalitativa metoder och urval	17
Insamling av empiri	17
Fokusgruppsintervju och individuella intervjuer	18
2.2 Vetenskaplig trovärdighet	19
2.3 Analytiska begrepp	20
Legitimitet, effektivitet och förändringsförmåga.....	21
3. Regionala urvalskriterier för ansökningar.....	23
3.1 Artiklar som rättslig ram för urvalskriterierna	24
Möjlighet till revidering under programperioden	25
3.2 Användningen av urvalskriterieverktyget	26
Uppbyggnad av de regionala urvalskriterieverktyget.....	27
Grundläggande kriterier för ansökningar.....	28
4. Synpunkter på verktyget för urvalskriterier	29
4.1 Poängsättning	31
4.2 Åtgärder	32
4.3 Förenkling genom schablonsummer och utlysningar	33
5. Ansökningsmodeller – fasta och löpande	35
5.2 Löpande ansökningstillfällen	35
5.3 Fasta ansökningstillfällen	36
5.4 För- och nackdelar med de två ansökningsmodellerna	37
6. Byråkratiska organisationer	38
Klientorienterade handläggare i en byråkratisk organisation	38
Handläggarna inom det politiska rummet - landsbygdsprogrammet....	40
7. Slutsats	41
Referenser	43
Bilaga 1. De regionala urvalskriterierna	46

Ordlista

EU 2020

EU:s strategi fram till 2020 om en hållbar och smart tillväxt för alla.

Europeiska kommissionen

Lägger fram lagförslag inom Europeiska unionen. Består av en unionsmedborgare i form av en kommissionär från varje medlemsland.

Regeringskansliet

Politiskt styrd förvaltningsmyndighet under regeringen. Består av huvudsakligen opolitiska tjänstemän som bistår regeringen i att genomföra sin politik.

SWOT-analys

Ett verktyg för att analysera ett föremåls styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Nulägesbeskrivning

En beskrivning av landsbygdens förutsättningar i Uppsala län som länsstyrelsen i Uppsala tagit fram inför kommande programperiod.

Landsbygdsprogrammet

Europeiska unionens verktyg för att nå målen med landsbygdspolitiken. Verkar genom ersättningar och stöd till och för landsbygden. Sveriges samtliga län ska ta fram en handlingsplan för hur landsbygdsprogrammet ska genomföras på regional basis, hur målen ska uppnås och implementeras.

Handlingsplan

Axlar

De ekonomiska resurserna är i dagslägets landsbygdsprogram uppdelade i fyra axlar. I kommande period kommer två axlar finnas, axel I samt axel II. Projektstöd och företagsstöd ryms inom axel II.

Unionsprioriteringar

Sex stycken unionsprioriteringar har formulerats av Europeiska unionen för landsbygdsprogrammet.

Fokusområden

De sex unionsprioriteringarna är uppdelade i 18 fokusområden inom landsbygdsprogrammet.

Åtgärdsområden

Åtgärder tagna ur en SWOT-analys över Uppsala läns landsbygd.

Rekvistionshantering

Sammanställning av kostnader för ett projekt.

Akronymer

SJV

Statens Jordbruksverk

RUS

Regional utvecklingsstrategi som är regionförbundets styrdokument.

RIR

Riksrevisionen

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Inför den kommande programperioden för Landsbygdsprogrammet 2014-2020 ska samtliga länsstyrelser i Sverige på uppdrag av regeringskansliet ta fram *regionala urvalskriterier*. De regionala urvalskriterierna ska fungera som ett verktyg för handläggare vid länsstyrelsen för bedömning av beslut om stöd för projekt- och företagsstöd inom landsbygdsprogrammet. Jag fick under sensommaren 2013 i uppdrag av länsstyrelsen i Uppsala län att föreslå regionala urvalskriterier samt ansökningsmodell i en rapport inför den kommande programperioden. Rapporten ligger till grund för examensarbetet och förslagen har diskuterats med tjänstemän vid berörda organisationer, dessa är handläggare på länsstyrelsen, regionförbundet samt Leader Upplandsbygd.

Förenkling och ökat samarbete i den nya programperioden

Några ledord inför den kommande programperioden för landsbygdsprogrammet, både på nationell och regional nivå, har varit förenkling av det administrativa arbetet samt minskad byråkrati. Förenklingen avser både ansökningsprocessen för de sökande och det administrativa arbetet för handläggare inför den kommande programperioden (landsbygdsförordningen 2011/0282 s.6). Sverige fick nyligen kritik av Europeiska revisionsrätten för att i nuvarande landsbygdsprogram ha lagt för mycket fokus på att få ut landsbygdsprogrammets ekonomiska medel snarare än på var pengarna faktiskt hamnar (RIR 2013:13 s.60). I en granskningsrapport som Riksrevisionen, RIR, har gjort av det nuvarande landsbygdsprogrammet menar RIR att ett större fokus bör läggas på ökad träffsäkerhet och regional anpassning (RIR 2013:13 s.60). Avvägningen mellan förenkling och Riksrevisionens kritik mot förenkling diskuteras i detta arbete.

Förenkling behöver inte nödvändigtvis innebära minskad byråkrati. En inarbetad struktur, verktyg eller olika arbetsmetoder kan innebära att det administrativa arbetet blir mer effektivt och enklare för handläggare. Byråkrati genom arbetsmetoder och verktyg, så som urvalskriterier, kan förenkla och effektivisera det administrativa arbetet och öka möjligheten att

resultaten blir samma oberoende av den tjänsteman som handlägger ansökan. Bredare samverkan och samarbete är ytterligare aspekter som diskuterats nationellt och regionalt inför programperioden 2014-2020. En ökad samverkan mellan berörda myndigheter och organisationer samt samordning av fonder kan innebära förenkling bland annat för de sökande.

Ett gemensamt strategiskt ramverk har beslutats av det Europeiska rådet och det Europeiska parlamentet inför kommande programperiod. Det gemensamma strategiska ramverket innehåller huvudsakligen beslutet om partnerskapsöverenskommelsen, PÖ (Regeringen 2013a). PÖ är en strategi som syftar till effektivisering och ökad effekt av EU:s ersättningar och stöd genom förenkling och samarbete inom de så kallade strukturfonderna, landsbygdsfonden, regionalfonden, socialfonden samt havs- och fiskerifonden (*ibid*). När landsbygdsprogrammet formas ska samarbete ske på både nationell och regional nivå enligt riktlinjer från Europeiska kommissionen (landsbygdsförordningen 2011/0282 s.7). På regional nivå, inom Uppsala län, pågår ett regionalt samarbete med att ta fram ett underlag till bestämmelser inför programperioden där bland annat kommuner och organisationer som berörs av landsbygdsprogrammet ingår tillsammans med länsstyrelsen. Ett nationellt och regionalt samarbete ska ske vid framtagning av programmet, vid utförandet samt vid utvärdering av programperioden 2014-2020 (KOM 2011/0276 s.16). Det regionala samarbetet beskrivs mer ingående i avsnittet SWOT-analys som regeringsuppdrag.

Detta examensarbete behandlar huvudsakligen vilken roll länsstyrelsen och dess tjänstemän på landsbygdsenheten har i kommande programperiod. I arbetet undersöks också vad tjänstemän inom några berörda organisationer i Uppsala län, som på olika sätt kommer i kontakt med landsbygdsprogrammets urvalskriterier, anser om handläggning och de möjligheter samt svårigheter det kan innebära. Nedan följer en kort presentation av EU 2020- strategin, landsbygdsprogrammet samt länsstyrelsens roll i sammanhanget.

1.2 EU, länsstyrelsen och landsbygdsprogrammet inför kommande programperiod

Nästkommande programperiod 2014-2020 ska bidra till att uppnå målen i EU 2020-strategin, bland annat att stärka den europeiska ekonomin genom

hållbar och smart tillväxt för alla (KOM 2010/2020, 2013). Målet är en ekonomi baserad på kunskap och innovation, en ekonomi som är grönare, mer resurseffektiv och mer konkurrenskraftig med hög sysselsättning tillsammans med en social och territoriell sammanhållning (*ibid*). De nationella målen för landsbygdsprogrammet sätts av Landsbygdsdepartementet i Sverige.

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet. Vid landsbygdsenheten på länsstyrelsen arbetar handläggare med ansökningar inom landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen är en statlig myndighet och fungerar som regeringens förlängda arm på länsnivå. I Myndighetsförordningen 2007:515 beskrivs bland annat de statliga myndigheternas allmänna uppgifter och ledningens ansvar i lagtext (Riksdagen 2013a). Genom så kallade regleringsbrev får länsstyrelserna årligen ta del av statsbudgeten för året samt uppgifter kring hur stora anslag länsstyrelsen kommer att få använda (ESV 2013). Vid behov tillkommer regeringsuppdrag till länsstyrelserna som ska se till att uppdraget blir utfört. Landsbygdsenheten vid länsstyrelsen i Uppsala län ansvarar för djurhållning, landsbygdsutveckling samt lantbruk. Målet med verksamheten är att arbeta på ett sådant sätt att EU:s och Sveriges jordbruks- och landsbygds politik genomförs på regional nivå, samt utifrån länets egna förutsättningar (länsstyrelsen 2013a). Tjänstemännen vid länsstyrelsen har till uppgift att tolka landsbygdsförordningen och översätta den genom handläggning av ansökningar inom landsbygdsprogrammet.

SWOT-analys som regeringsuppdrag

Samtliga länsstyrelser fick under våren 2013 i regeringsuppdrag att upprätta en SWOT-analys över respektive läns landsbygd inför den nya programperioden (länsstyrelsen 2013b). En SWOT-analys innebär en analys av, i detta fall, landsbygdens styrkor (strengths), svagheter (weaknesses), möjligheter (opportunities) samt hot (threats). Syftet med SWOT-analysen är att identifiera länets säregna behov och utmaningar, som sedan ska ligga till grund för de regionala urvalskriterierna. På så sätt riktas de regionala

urvalskriterierna till att svara på de regionala behoven. Landsbygder skiljer sig åt i olika delar av Sverige och behöver arbeta med sina egna behov och utmaningar under de kommande sju programåren.

Länsstyrelserna ska förutom SWOT-analysen ta fram en handlingsplan för hur landsbygdsprogrammet ska genomföras i länet som ska lämnas in till regeringskansliet under 2014. I handlingsplanen ska bland annat SWOT-analysen ingå som bilaga tillsammans med behovsidentifiering och regionala urvalskriterier (SJV 2013a). Handlingsplanen består bland annat av de tre kapitlen; målsättning med landsbygdsprogrammet, länets prioriteringar och urvalskriterier för att välja ut de bästa ansökningarna samt beskrivning av det regionala partnerskapet (SJV 2013b). I regeringsuppdraget står det beskrivet att hänsyn ska tas till de regionala styrdokument som finns i länet. Den organisation som har det huvudsakliga ansvaret för den regionala tillväxten varierar mellan länen i Sverige. Inom Uppsala län är det regionförbundet som har det huvudsakliga ansvaret för den regionala tillväxten. Regionförbundet, RF, ger tillsammans med kommuner och landsting ut regionala utvecklingsstrategier, så kallade RUS:ar, som visar vilka målsättningar RF önskar uppnå i länet inom uppsatta tidsramar. Den nuvarande regionala utvecklingsstrategin i Uppsala län kallas *Uppländsk Drivkraft 3.0*. Strategin antogs 2012 av förbundsfullmäktige, där en av målsättningarna är att lyfta fram Upplands potential som en attraktiv kunskapsregion (Regionförbundet, 2013). RF:s strategi har beaktats vid framtagningen av SWOT-analysen. Inför den kommande programperioden 2014-2020 för strukturfonderna pågår ett samarbete mellan många länsstyrelser och regionförbund i landet. Under länsstyrelsens framtagning av SWOT-analysen har ett samarbete pågått kontinuerligt med regionförbundet (länsstyrelsen 2013c s.28). I juni 2013 höll länsstyrelsen i Uppsala ett partnerskapsmöte för att samla underlag till SWOT-analysen över länet. Inför detta partnerskapsmöte gick en bred inbjudan ut till berörda parter i länet (*ibid* s.4). Deltagarna formar ett regionalt partnerskap och består av intresseorganisationer, kommuner, regionförbundet i Uppsala, Leader, konsulter samt länsstyrelsens egna projektgrupp som ansvarar för implementeringen av den nya programperioden. Vid mötet fick deltagarna samlas kring rundabordssamtal

och diskutera behov och utmaningar inom de sex unionsprioriteringarna för Uppsala läns landsbygd inför den kommande programperioden. De sex nedan uppräpnade unionsprioriteringarna gäller för EU:s samtliga medlemsländer (SJV 2013b).

1. Kunskapsöverföring och innovation
2. Öka konkurrenskraften och förbättra jordbruksföretagens möjligheter att överleva
3. Främja organisationen av livsmedelskedjan och riskhanteringen
4. Återställa och bevara biologisk mångfald och ekosystem
5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi
6. Främja social inkludering och ekonomisk utveckling

Deltagarna vid partnerskapsmötet diskuterade vilka styrkor, svagheter, möjligheter och hot som finns inom de olika unionsprioriteringarna i länet, och lyfte fram områden som de önskar ska prioriteras under den kommande programperiod. Efter mötet sammanfattades deltagarnas synpunkter som sedan användes som underlag i länsstyrelsens SWOT-analys för landsbygden i Uppsala län (länsstyrelsen 2013c). De regionala urvalskriterierna, som presenteras mer ingående i kapitel 3, består av ett antal åtgärder inom vardera unionsprioritering. Åtgärderna inom varje unionsprioritering är tagna ur SWOT-analysen och nulägesbeskrivningen över Uppsala läns landsbygd och är grundstommen för de regionala urvalskriterierna.

1.3 Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet är en del av den europeiska jordbrukspolitikens landsbygdsolitik och ska genom stöd och ersättningar gynna landsbygden (Regeringen, 2013b). Stöd och ersättningar ur landsbygdsprogrammet ska gå dit utveckling, innovationer eller liknande annars inte skulle kunna äga rum. De verksamheter som drivs på landsbygden genererar ofta mervärden för allmänheten. Förutom livsmedel och energi ger de bland annat öppna

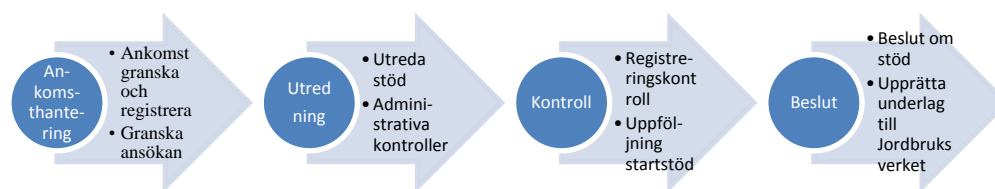
landskap och en levande landsbygd vilket de kan subventioneras för genom landsbygdsprogrammet. Bo Rothstein diskuterar hur staten visat sig vara mest effektiv som producent av många kollektiva nyttigheter (2008 s.51). Ren luft och öppna landskap är exempel där statens inblandning visat sig vara effektiv som indirekt producent genom subventioneringar och regelverk (*ibid*). Under programperioden 2007-2013 satsades runt 35 miljarder kronor genom landsbygdsprogrammet i Sverige, vilket finansierats av EU och Sverige. De huvudsakliga målsättningarna har varit att öka konkurrenskraften samt tillväxten av jord- och skogsbruk (*ibid*). På så sätt skulle sysselsättningen på landsbygden öka, jordbruket miljöanpassas, ett öppet landskap och mångfald av djur- och växtarter bevaras samt möjligheterna att leva och arbeta på landsbygden förbättras genom utvecklandet av ett diversifierat landsbygdsföretagande (*ibid*).

Ansökningsförfarandet vid ansökan om stöd

Under nuvarande programperiod, 2007-2013, har ansökningar för beslut om stöd inom projekt- och företagsstöd kommit in löpande inom landsbygdsprogrammet. Ansökningar som kommer in till länsstyrelsen i Uppsala län behandlas idag i möjligaste mån efter den ordning de kommit in till länsstyrelsen. Vid projekt- och företagsstöd delas ansökningsprocessen upp i två delar. En för ansökan om stöd och en annan för ansökan om utbetalning. För detta examensarbete och de regionala urvalskriterierna är det beslut om stöd som är aktuellt.

Idag finns det inga regionala urvalskriterier att poängbedöma efter för handläggarna. Istället kontrollerar handläggarna att ansökan lever upp till vissa checkpunkter som ska motiveras varför de uppfylls eller inte uppfylls i ansökan. I figur 1 nedan ses de steg en ansökan går igenom i dagens utformning av handläggning inom landsbygdsprogrammet, från att den kommer in till beslut. De checkpunkter som en handläggare går igenom visar i dagsläget inte regionala prioriteringar på det som är planerat inför nästa programperiod. För att handläggaren ska prioritera mellan ansökningarna finns vägledning i bland annat landsbygdsförordningen 2007:481 och Landsbygdsprograms-dokumentet (RIR 2013:13 s.97). Handläggarna har även tillgång till interna rutinbeskrivningar inom landsbygdsprogrammet. Beslut om stöd får den sökanden innan projektet

genomförs. Kommer det in ansökningar som lever upp till målsättningen inom landsbygdsprogrammet blir de tilldelade stöd retroaktivt för att täcka de utgifter projektet eller företaget har haft. Utbetalningen sker först när investeringen eller projektet redovisats.

Figur 1. Beslutsprocessen vid projektansökningar (länsstyrelsen 2013e).

Ansökning inom havs- och fiskeriprogrammet

Ansökningsförfarandet inom havs- och fiskeriprogrammet, där stöd och ersättningar kommer ur havs- och fiskerifonden ser något annorlunda ut. Den intervjuade handläggaren inom havs- och fiskeriprogrammet beskriver att de ansökningar som kommer in bedöms genom ett prioriteringsverktyg. Jordbruksverket sätter av en viss summa för varje åtgärdsområde inom havs- och fiskeriprogrammet. Efter tilldelningsbeslut kan ansökningar tas emot och då använder handläggaren prioriteringsverktyget. Prioriteringsverktyget består av en checklista där handläggaren får poängsätta till vilken grad ansökan lever upp till prioriteringarna inom havs- och fiskeriprogrammet. Till skillnad från landsbygdsprogrammet, där länsstyrelserna löpande beviljar ansökningar som ska få stöd, sker det i fasta omgångar inom havs- och fiskeriprogrammet. Ytterligare skillnader är att handläggaren inom havs- och fiskeriprogrammet skickar in sin poängbedömning till SJV som jämför länens poängbedömningar och sedan fördelar SJV stöd till de ansökningar med högst poäng, oavsett var i landet de ligger. En ansökan ligger med i ansökningarna i tre sökomgångar, sedan får den sökande ansöka på nytt. Antalet ansökningsomgångar varierar, men sker ungefär tre till fyra gånger per år.

1.4 Förändringar i den kommande programperioden

Begreppet axlar som funnits i nuvarande programperiod, där åtgärder är uppdelade i fyra axlar, kommer att bytas ut mot unionsprioriteringar och fokusområden i kommande programperiod. Anledningen är att de flesta

åtgärder, som i dag ligger uppdelade i olika axlar, kan gynna flera syften och prioriteringar samtidigt (landsbygdsförordningen 2011/0282 s.8). För landsbygdsprogrammet finns det 18 fokusområden inom de sex unionsprioriteringarna, som kan ses i sin helhet i bilaga 1. Företagsstöden kommer att vara begränsade under de första två åren, 2014 och 2015 (länsstyrelsen 2013d). Den största posten bland företagsstöden kommer vid starten av den nya programperioden troligtvis vara investeringar inom jordbruket, men även till investering av rovdjursstängsel förklarar en av handläggarna vid länsstyrelsen. Eventuellt kommer även andra investeringsstöd att kunna sökas under 2015 om utbetalningarna kommer att ske under 2016 (länsstyrelsen 2013d). Projektstöd kommer under de första två åren framförallt att gå till bredbandsåtgärder. I Uppsala län hade 7% av glesbygdsbefolkningen tillgång till fiber under 2012 (länsstyrelsen 2014 s.22). Åtgärder på bredband kommer framför allt att prioriteras på glesbygden i norra delarna av länet. Kompetensutvecklingsinsatser så som Matlandet Sverige och Greppa näringen kommer också att prioriteras under de första åren. Leader kommer troligtvis att byta namn till CLLD, Community lead local development, och eventuellt kommer länsstyrelsen inte längre att vara administrativt ansvariga utan arbetet kan komma att skötas av Leaderkontor tillsammans med SJV berättar några av de intervjuade handläggarna. Anledningen till att antalet åtgärder inom landsbygdsprogrammet kommer att vara begränsade under de första åren är att den svenska statens utgifter är begränsade och landsbygdsprogrammets budget minskas (länsstyrelsen 2013d). Stöd och ersättningar inom landsbygdsprogrammet 2014-2020 kommer fortsatt att gemensamt finansieras av EU och Sverige (Regeringen 2014a). För perioden 2014-2020 är 36,1 miljarder kronor avsatta för landsbygdsprogrammet för hela programperioden. Från EU:s budget kommer 14,8 miljarder kronor, från statsbudgeten kommer 20,6 miljarder och resterade kommer från främst kommuner tillsammans med andra offentliga finansörer (*ibid*).

Kritik från Riksrevisionen

I den rapport Riksrevisionen gett ut 2013 gällande landsbygdsprogrammet fick Sverige, som tidigare nämnts, kritik för att ha fokuserat mer på att använda anslagna medel än på kvaliteten på de projekt som fick stöd.

Sverige fick också kritik för att en alltför stor andel stöd gått till jordbrukssektorn på bekostnad av landsbygdsutveckling i stort (RIR 2013:13). I Riksrevisionens rapport står det också att det bör bli tydligare vilka roller länsstyrelsen och SJV har i förvaltningen av landsbygdsprogrammet, för att minska risken med att det administrativa arbetet görs dubbelt, och för att klarlägga handläggningsutrymmet för handläggarna på länsstyrelsen (*ibid*). Riksrevisionen menar att målsättningen med programmet förbises då fokus läggs på mål och krav på exempelvis korta handläggningstider, förenklingsåtgärder för handläggare och stödmottagare och administrativa regler. Ytterligare kritik gavs för att ett allt för stort fokus har lagts på åtgärder där det finns en tydlig efterfrågan hos de sökande, som riksrevisionen misstänker beror på viljan att använda slut på pengarna. SJV gör kontroller av hur mycket pengar som har använts inom länen och i de fall pengar inte använts kan pengarna komma att gå till andra län som behöver pengar beskriver en av de intervjuade handläggarna.

Det är givetvis viktigt att följa regler, förkorta handläggningstider och att genomföra förenklingsåtgärder. Men det får inte ske genom att avstå från åtgärder som är administrativt svårare att hantera men som effektivt skulle kunna bidra till programmets mål.

Riksrevisionen genom Claes Norgren

Riksrevisionens kritik mot att det i dagsläget är otillräcklig information om var stöden går kan innebära en ökad byråkrati. Samtidigt finns önskan att förenkla ansökan och handläggning inom landsbygdsprogrammet. Dessa motpoler har vägts mot varandra och resulterat i förslaget till regionala urvalskriterier. Förhoppningarna och kraven på ett verktyg för handläggning som består av urvalskriterier är att det ska fungera i olika situationer, till exempel i situationer när det finns pengar och i situationer då det finns en begränsad mängd pengar. De regionala urvalskriterierna ska också verka för att olika handläggare får fram samma resultat. De ska vara enkla att förstå, men ändå inte vara för detaljfattiga så att det påverkar kvaliteten på de ansökningar som beviljas stöd.

1.5 Syfte och frågeställning

De framtagna regionala urvalskriterierna ska fungera tillsammans med en lämplig ansökningsmodell, med löpande alternativt fasta ansökningstillfällen. För att undersöka hur verktyget kan tas emot och implementeras i det operativa arbetet inför den kommande programperioden har synpunkter samlats in från tjänstemän vid länsstyrelsen, regionförbundet och Leader Upplandsbygd. Eftersom den här texten både är en rapport till länsstyrelsen samt ett examensarbete för agronomexamen finns det två syften, där det andra framför allt gäller examensarbetet.

Syfte: Att bistå landsbygdsenheten vid länsstyrelsen i Uppsala län med att föreslå urvalskriterier och ansökningsmodell inför det kommande landsbygdsprogrammet 2014-2020.

Arbetet syftar även till att undersöka vilket inflytande tjänstemän har inom byråkratiska organisationer och analysera detta, bland annat med hjälp av Max Webers teori om byråkrati och organisationsteori.

Frågeställningar: *Hur kan utformningen av urvalskriterier se ut för ansökning om stöd inom landsbygdsprogrammet för att nå målsättningen för den nya programperioden?*

Vilken ansökningsmodell är mest effektiv utifrån landsbygdsprogrammets mål?

Vilket inflytande har de utvalda tjänstemännen inom de berörda byråkratiska organisationerna, länsstyrelsen, Leader och regionförbundet?

1.6 Avgränsningar

Arbetet är avgränsat till Uppsala län eftersom det är regionala urvalskriterier som ska tas fram. Den regionala handlingsplanen som länsstyrelsen ska ta fram ska behandla landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet. Enligt Jordbruksverkets instruktioner ska endast regionala urvalskriterier tas fram för landsbygdsprogrammet medan havs- och fiskeriprogrammets urvalskriterier bestäms på nationell nivå. Denna text avgränsas därför huvudsakligen till landsbygdsprogrammet. De regionala urvalskriterierna avser endast projekt- och företagsstöd och direktstöden

som rör jordbrukssidan kommer inte att behandlas. De personer som lämnat synpunkter på de regionala urvalskriterierna har begränsats till handläggare inom Uppsala län. Personerna är handläggare vid länsstyrelsen i Uppsala län, regionförbundet i Uppsala samt Leader Upplandsbygd. Samtliga handläggare kan, i olika grad komma i kontakt med de regionala urvalskriterierna under den kommande programperioden. Synpunkter från sökanden och andra organisationer begränsas till det som har kommit fram i länets SWOT-analys.

2. Metod och teori

2.1 Kvalitativa metoder och urval

Arbetet är en kvalitativ studie vilket innebär att en djupare förståelse inom ämnet är det viktiga snarare än en mer generell kvantitativ analys. En kvalitativ studie är inte mätbar på samma sätt som en kvantitativ studie (Kvale & Brinkmann 2009 s. 43f). I en kvalitativ studie utgår den empiriska insamlingen från informantens subjektiva rationalitet (*ibid*). I detta fall gäller det handläggarnas erfarenheter och åsikter kring utformningen av urvalskriterier och ansökningsmodeller som hämtats in genom fokusgruppsintervjuer och individuella intervjuer om hur urvalskriterierna kan fungera i handläggarnas dagliga arbete. Vid framtagningen av urvalskriterierna har både primärdata och sekundärdata använts. Sekundärdata är redan skrivna texter kring ämnet. Primärdata är eget empiriskt material.

Insamling av empiri

Det empiriska materialet över Uppsala läns förutsättningar och behov kommer huvudsakligen från SWOT-analysen samt nulägesanalysen över landsbygden i Uppsala län. SWOT-analysen är grundstommen till urvalskriterierna och är den huvudsakliga källan för arbetet och urvalskriterierna. För arbetet har också den rättsliga ramen, landsbygdsförordningen, varit en viktig utgångspunkt. Information om handläggarnas beslutsprocess för handläggning av projekt- och företagsstöd under nuvarande programperiod kommer från länsstyrelsens interna databas (länsstyrelsen 2013e). Vid uppstarten av den nya programperioden kommer det löpande in nya uppgifter kring landsbygdsprogrammet. Delar av det

empiriska materialet kommer från regelbundna besök på EU:s, regeringens, Jordbruksverkets samt länsstyrelsens hemsidor. För information om hur utformning av indikatorer kan se ut används även en studie gjord av Knut Per Hasund, *Ett levande kulturlandskap - en halvtidsutvärdering av Miljö- och landsbygdsprogrammet* (Hasund, 2009). Hasund lyfter i arbetet fram skillnader och likheter i utvalda länders genomförande av miljöstöd genom EU: stöd där mallar, målsättningar och framför allt prioriteringar lyfts fram. Sekundärdata beskrivs mer ingående i kapitel 4.

Fokusgruppsintervju och individuella intervjuer

Primärdata kommer från ett urval av sex tjänstemän som på olika sätt kommer i kontakt med urvalskriterierna. Tre handläggare från landsbygdsenheten vid länsstyrelsen i Uppsala har intervjuats under en fokusgruppsintervju. De tre handläggarna, som i uppsatsen inte nämns vid sina namn utan benämns som handläggare, fick se förslaget på regionala urvalskriterier och sedan tycka till om förslaget under fokusgruppsintervjun. För att de regionala urvalskriterierna ska kunna fungera som ett verktyg för handläggarna är deras synpunkter betydelsefulla. Fokusgruppsintervjuer är en öppen form av intervju där flera deltagare samtidigt kan framföra sina åsikter (Wibeck 2010 s.11). Ordet fokus i fokusgruppsintervjuer antyder att intervjun kretsar kring ett förutbestämt ämne, som i detta fall är regionala urvalskriterier och ansökningsmodeller (*ibid* s.25).

De tre intervjuade handläggarna vid länsstyrelsen valdes ut för att kunna täcka in alla områden inom projekt- och företagsstöd. En av handläggarna arbetar med företagsstöd, en med projektstöd och den tredje med miljöstöd och investeringar. Samtliga har en långvarig och bred erfarenhet av handläggning inom landsbygdsprogrammet. Fokusgruppsintervjun varade i nittio minuter, samtliga frågor blev besvarade och tid fanns för diskussion. Som komplettering av fokusgruppsintervjun har ytterligare tre intervjuer genomförts med personer utanför länsstyrelsen som kan komma i kontakt med urvalskriterierna. En handläggare vid Leader Upplandsbygd, en handläggare vid regionförbundet i Uppsala samt en havs- och fiskerikonsulent vid länsstyrelsen i Uppsala. Även dessa informanter benämns inte vid namn utan som handläggare vid respektive arbetsplats. Under hela arbetets gång har dessutom kontinuerliga

diskussioner hållits med projektledaren för implementering av den nya programperioden för landsbygdsprogrammet samt enhetschefen vid landsbygdsenheten, båda vid länsstyrelsen i Uppsala. Intervjuer som metod ger en ögonblicklig insamling av information utan några mellanled mellan informant och intervjuare (Lantz 2013 s.13f). Intervjuer ger också möjlighet för den som intervjuar att samtidigt till viss del observera sinnesstämningar (*ibid* s.21). Intervju som metod är en form av kvalitativ studie som ger möjlighet att få insyn i informantens egen uppfattning av sin arbetssituation. Intervjuer kan vara mer eller mindre strukturerade (*ibid* s.42f). Samtliga intervjuer för arbetet har varit semistrukturerade och medvetet utformade mer i formen av ett samtal. Handläggarnas spontana tankar och hjärtefrågor inom ämnet får större chans att yttras i en öppen form av intervju och det ger utrymme för följd- och fördjupningsfrågor kring de frågor som är av störst vikt för handläggarna (Lantz 2013 s.43). Ett antal frågor har förberetts inför samtliga intervjutillfällen för att säkerställa att de alla blev besvarade. Fokusgruppsintervjun och de individuella intervjuerna har transkriberats för att finna gemensamma nämnare kring ämnet, vilket behandlas i kapitel 4.

2.2 Vetenskaplig trovärdighet

För att säkerställa vetenskaplig trovärdighet i arbetet prövas det empiriska materialet mot teorier inom ämnena urvalskriterier och byråkrati. När empirin sätts in i ett teoretisk perspektiv testas resultatet (Kvale & Brinkmann 2009 s.268ff). Genom triangulering kompletteras fokusgruppsintervjun som insamling av information med individuella intervjuer och sekundärdata (Wibeck 2010 s.145). Triangulering innebär att fokusgruppsintervjuns resultat prövas på resultatet från de individuella intervjuerna och sekundärdata för att testa dess validitet, det vill säga dess giltighet (*ibid*). När en grupp diskuterar ett ämne tenderar ämnets viktigaste delar att lyftas fram och för studiens validitet är det viktigt att handläggarna vågar säga vad de tycker (*ibid*). För att minska risken att intervjudeltagarna håller tillbaka sina åsikter är handläggarna anonyma i arbetet, trots detta är det som är socialt accepterat också ett resultat i sig vid intervjuer. Genom att säga vad som kan anses vara socialt accepterat kan deltagarna säga det de tror är bäst för organisationen snarare än deras enskilda åsikter (*ibid* s.144). Reliabilitet innebär att studien ska vara pålitlig och att flera forskare ska

kunna få samma resultat av ett visst empiriskt material (*ibid* s.143). Studiens mätinstrumentet, det vill säga jag själv som intervjuare, behöver vara pålitligt för att flera forskare ska kunna få samma resultat. Reliabiliteten ökar om det är samma intervjuare vid de olika intervjuerna och om resultaten från första intervju vävs samman med de övriga intervjuerna (*ibid*).

Handläggarna vid länsstyrelsen är de tjänstemän som huvudsakligen kommer bli berörda av urvalskriterierna men även synpunkter från de, för länsstyrelsen sett, externa personer som indirekt kommer i kontakt med urvalskriterierna och de bedömningar som handläggarna vid länsstyrelsen gör, är viktiga för att få ett bredre perspektiv. Studiens generaliserbarhet kan säkras först då validiteten och reliabiliteten säkrats. Trots att en kvalitativ studie inte ger mätbarhet som en kvantitativ studie blir den generaliserbar när det empiriska materialet från intervjuer appliceras på sekundärdata samt teoretiseras (Wibeck 2010 s.147).

I arbetet med att ta fram regionala urvalskriterier som ska fungera för ett fåtal personer är kontexten viktig. I vissa studier passar det sig bättre att kunna se till kontexten, det vill säga situationen som en handläggare befinner sig i, än möjligheten för en generalisering, där urvalskriterierna som verktyg passar alla länsstyrelser i Sverige (Kvale & Brinkmann 2009 s.280). Möjligheten att kunna generalisera arbetets resultat på andra länsstyrelser är i detta fall inte lika viktigt som att resultatet fungerar för de berörda handläggarna. Det regionala urvalskriterieverktyget som arbetet bland annat resulterat i är anpassat till Uppsala län och behöver därför inte vara generaliserbart på andra län.

2.3 Analytiska begrepp

Every revolution evaporates and leaves behind only the slime of a new bureaucracy.

Franz Kafka

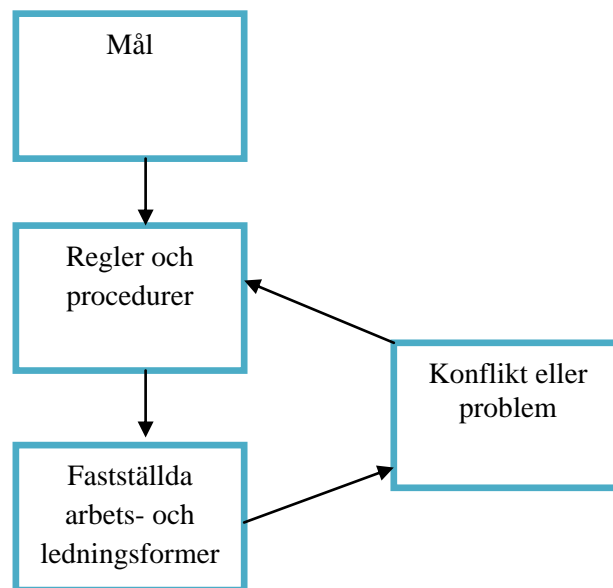
Få personer beskriver byråkratins baksidor så väl som den tjeckisk-österrikiske författaren Franz Kafka (1883-1924). Även den tyske sociologen och nationalekonomen Max Weber (1864-1920) var kritisk till

viss del, och uttalade sig kring byråkratins risker, men förklarar samtidigt byråkratins fördelar (Bruzelius & Skärvad 2011 s.49). För att testa det empiriska materialets generaliserbarhet, reliabilitet och validitet och för att kunna besvara frågeställningarna, bland annat om hur handläggare påverkas av organisationers struktur, används Max Webers syn på byråkrati i arbetet tillsammans med andra vetenskapliga studier om byråkrati och organisationsteorier. Weber utvecklade sina teorier om det byråkratiska systemet omkring förra sekelskiftet (*ibid*). En väl fungerande organisation ska enligt Webers byråkratiska modell ha en tydlig fördelning av arbetsuppgifter med formella regler och ska effektiviseras genom specialisering där de anställdas kompetens och kunskap avgör fördelningen av arbetsuppgifter. Den ska vara hierarkiskt uppbyggd och de anställda ska ha säkerhet i anställning samt vid befordran (*ibid*).

Byråkrati kan ses som en form av beteendeformalisering där de anställdas arbete, enligt Webers modell, ska präglas av regler, rutiner och ha en tydlig uppdelning av ansvar och befogenheter (Forslund 2009 s.95). Byråkrati ger dessutom transparens, objektivitet och tillit till myndigheter för medborgare, speciellt till offentliga organisationer (Bruzelius & Skärvad 2011 s.51). Byråkratiska strukturer växer många gånger fram i mogna organisationer med återkommande arbetsuppgifter, exempelvis inom myndigheter eller i organisationer som befinner sig i en stabil miljö (*ibid* s.50). Det har förekommit kritik mot byråkrati och många gånger är begreppet negativt laddat. Byråkrati förknippas ibland med ineffektivitet, tungroddhet eller att tjänstemän inom en byråkratisk organisation snarare arbetar för att uppfylla regler och rutiner snarare än att uppnå målen med verksamheten (*ibid* s. 53).

Legitimitet, effektivitet och förändringsförmåga

Per-Hugo Skärvad och Lars H Bruzelius, docenter i företagsekonomi vid Lunds universitet, menar att en byråkratisk organisation blir effektiv när arbetsuppgifterna är kända på förhand (Bruzelius & Skärvad 2011 s.51). När eventuella problem uppstår kan de lösas genom utvecklandet av nya procedurer, se figur 2.

Figur 2. Modell av byråkratisk styrning (Bruzelius och Skärvad 2011 s. 50).

Bruzelius och Skärvad beskriver också tre grundläggande krav för att en organisation ska kunna fungera, utvecklas och/eller förändras (2011 s.35). De tre kraven är legitimitet, effektivitet och förändringsförmåga. Effektivitet kan mätas utifrån vilken grad organisationen lever upp till målsättningen med organisationen och till vilken grad den presterar nytta för dess intressenter (*ibid*). Förändringsförmågan inom en organisation är viktig för att kunna möta förändringar, exempelvis politiska förändringar från omvärlden. En organisations legitimitet är viktig för att organisationens intressenter ska uppleva den som trovärdig och berättigad att existera. En organisations intressenter bör också uppleva att organisationens verksamhet ger effekt. Legitimitet är särskilt viktigt för myndigheter som finansieras av skattemedel (*ibid*).

Ytterligare begrepp som är tagna ur vetenskapliga studier för att analysera den insamlade empirin till detta arbete, om byråkrati och organisationsteori, är Lipskys gräsrotsbyråkrater ur Malin Esperssons doktorsavhandling *Mer eller mindre byråkratisk* (2010) och politiskt rum taget ur Camilla Erikssons doktorsavhandling *Fäboden som politiskt rum – att vara fäbodsbrukare i den gemensamma jordbrukspolitiken* (2013).

LIPSKY

Den amerikanske statsvetaren Michael Lipsky myntade 1980 begreppet gräsrotsbyråkrater som beskriver myndighetspersoner som har nära kontakt med sina klienter (Espersson 2010 s. 40). Gräsrotsbyråkrater kan ha ett relativt sett stort handlingsutrymme inom en byråkratisk organisation (*ibid*). Enligt Lipsky kommer de politiska besluten i hög grad att påverkas av de tjänstemän som tolkar och implementerar besluten. Tjänstemännens bemötande och bedömningar kan variera beroende på hur stor handlingsfrihet de har gentemot det regelverk de har att förhålla sig till. Tjänstemännens bedömningar påverkas även av deras egna rationella subjektivitet och tjänstemän är antingen mer flexibla och klientorienterade eller mer regelorienterade enligt Lipsky (*ibid*).

POLITISKT RUM

I Camilla Erikssons doktorsavhandling diskuteras bland annat begreppet politiskt rum (2013). Det politiska rummet kan ses som en knypunkt där aktörer och maktstrukturer möts kring ett visst ämne (2013 s.27). Eriksson benämner länsstyrelsens tolkning av regelverk och texter som praxis. Praxis skapas genom den process där förvaltningen omvandlar politiska beslut till olika tillvägagångssätt i det operativa arbetet (2013 s.51). Ett politiskt rum kan ses som den process där praxis skapas för ett specifikt ämne eller område. För detta arbete handlar det politiska rummet om några berörda aktörers perspektiv och intressen kring handläggning av stöd inom landsbygdsprogrammet (*ibid*). Eriksson diskuterar exempelvis det handlingsutrymme handläggare vid länsstyrelsen har gentemot sökanden samt länsstyrelsens relation till Jordbruksverket. Eriksson menar, likt Lipskys teori om gräsrotsbyråkrater, att länsstyrelsens tjänstemän påverkar hur politiken genomförs genom sina tolkningar av föreskrifterna.

3. Regionala urvalskriterier för ansökningar

De regionala urvalskriterierna är ett verktyg som handläggare vid länsstyrelsen ska kunna använda sig av när de bedömer ansökningar för projekt- och företagsstöd i den kommande programperioden. Urvalskriterierna ska fungera som ett verktyg för att säkerställa att

kvaliteten upprätthålls hos de ansökningar som beviljas samt att arbetet går i linje med målsättningen för programperioden. I den kommande programperioden kommer det även att finnas nationellt satta urvalskriterier. De regionala urvalskriterierna tas fram för att passa just de regionala förutsättningarna och för att pengar ska gå till insatser som är särskilt prioriterade inom länet. Om urvalskriterierna är tydligt utformade ökar chanserna till rättssäkerhet, det vill säga att det blir mindre skillnader i bedömning av ansökningar mellan olika handläggare. Verktøget bör vara lätt att använda och underlätta det administrativa arbetet. För att urvalskriterierna ska kunna fungera som ett beslutsverktyg som ger träffsäkerhet i vad som ska prioriteras krävs det förankring i länets förutsättningar och möjligheter, SWOT-analysen ligger därför till grund för de flesta åtgärdsområdena som kommer att prioriteras i kommande programperiod. Det framtagna verktyget med regionala urvalskriterier för projekt- och företagsstöd kan ses i bilaga 1. Efter handläggning vid myndigheten bör den totala effekten gynna allmännyttan och vara kostnadseffektiv (Hasund 2009 s.82). I Hasunds rapport *Miljöstöd för slätter- och betesmarker – en jämförelse mellan fem länder* diskuteras olika former av miljöstöd och indikatorer som ger ekonomiskt stöd i vardera land (2009). I rapporten nämner Hasund potentiella fördelar med ett verktyg för handläggare, bland annat mallar vid bedömning.

En möjlighet att samtidigt få mer platsanpassade skötselkrav och undvika orimligt höga transaktionskostnader skulle kunna vara att ha standardiserade mallar som handläggaren utgår från och anpassar från fall till fall.

Hasund 2009:82

3.1 Artiklar som rättslig ram för urvalskriterierna

Europaparlamentets och Europeiska rådets förordning, även kallat landsbygdsförordningen är den Europeiska kommissionens förordning och rättsliga ram inför den kommande programperioden. I landsbygdsförordningen finns ett antal artiklar som beskriver vilka åtgärder och insatser pengar får ges till. Kommissionens budgetförslag för den

gemensamma jordbrukspolitiken 2014-2020 ges i *En budget för Europa 2020*, (KOM 29.6.2011). Landsbygdsförordningen bygger på, förutom budgetförslaget, även på *Den gemensamma jordbrukspolitiken mot 2020: Att klara framtidens utmaningar i fråga om livsmedel, naturresurser och territoriell balans*, (KOM 18.11.2010), som innehåller politiska riktlinjer för jordbrukspolitiken. I landsbygdsförordningen beskrivs, förutom målsättning med programperioden, hur programplaneringen ska utföras och under avdelningen *stöd till landsbygdsutveckling* beskrivs samtliga artiklar ingående. Det är artiklarna som utgör den rättsliga ramen för urvalskriterierna. Inom varje artikel finns åtgärder beskriva som varje län får använda sig av under programperioden. Artiklarna går i linje med unionsprioriteringarna och åtgärderna ska verka för att unionsprioriteringarna uppnås. De för den kommande programperioden aktuella artiklarna inför uppstarten, efter revidering i januari 2014, är artikel 14: Kompetensutveckling, artikel 15: Rådgivning inom jordbruk, artikel 17: Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring, artikel 19: Investeringar i annan verksamhet än jordbruk, trädgård och rennäring, artikel 20: Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd, artikel 25: Stöd för miljöåtgärder i skogen, artikel 28: Miljö- och klimatvänligt jordbruk, artikel 29: Ekologiskt jordbruk, artikel 34: Stöd till djurvälstånd samt artikel 35: Samarbete (landsbygdsförordningen 2011/0282 s. 41ff). De aktuella artiklarna är sammanfattade i slutet av bilaga 1.

Möjlighet till revidering under programperioden

Det som länsstyrelserna ska prioritera vid handläggning hinner förändras inom en programperiod på sju år. Av intervjuerna framgår det att handläggare anser att det är bra att handlingsplanen för länet revideras med jämna mellanrum. Det kan komma in bra idéer som inte ska prioriteras enligt handlingsplanen och söktrycket kan variera inom de olika insatsområdena. Artiklarna med dess respektive åtgärder bör vara attraktiva för de sökande. I takt med att den nya programperioden drar igång arbetar handläggarna med utbetalningar av stöd för de ansökningar som har beviljats stöd under slutet av programperioden 2007-2013. De projektstöd som har beviljats under perioden 2007-2012 kan ses i tabell 1 och för företagsstöd i tabell 2 nedan.

Tabell 1. Projektstöd i Uppsala län och i hela riket 2007-2012 (SJV 2013c).

Utbetalade projektstöd 2007–2012, 1 000-tal kr (tabell 9.9)				
	Utveckling av bredband på landsbygden	Utveckling av företag med färre än tio årsarbetskrafter	Utveckling av landsbygdsturism	Insatser som förbättrar servicen på landsbygden
Uppsala län				
Antal stöd	1	8	6	3
Beviljat stöd i 1000-tal kr	684	1 864	3029	2715
Hela riket				
Antal stöd	15	248	170	158
Beviljat stöd i 1000-tal kr	21 353	87 895	86 720	359 213

Tabell 2. Företagsstöd i Uppsala län och hela riket 2007-2012 (SJV 2013c).

Beviljade stöd till modernisering av jordbruksföretag och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel­företag 2007–2012 (tabell 9.6).		
	Modernisering	Startstöd
Uppsala län		
Antal stöd	22	5
Beviljat stöd i 1000-tal kr	5614	1000
Hela riket		
Antal stöd	1161	151
Beviljat stöd i 1000-tal kr	433 567	32 444

3.2 Användningen av urvalskriterieverktyget

När ansökningar kommer in till länsstyrelsen vid den nya programperioden kan handläggaren först pröva om de lever upp till de grundläggande kraven för beviljande av stöd. I de fall ansökan lever upp till de grundläggande kraven, som straxt förklaras mer ingående, appliceras sedan urvalskriterieverktyget. Handläggaren fyller i vilka poäng ansökningen får och summerar sedan poängen för att kunna jämföra med andra ansökningar. På så sätt kan de bästa ansökningarna väljas ut och får i första hand stöd då

prioritering mellan ansökningar är nödvändig. Urvalskriterierna har samlats i en tabell som rymmer information om prioriteringar inom landsbygdsprogrammet, unionsprioriteringar, fokusområden och regionala prioriteringar. I tabellen går det att se vilka artiklar som berättigar användningen av olika insatser bland ansökningarna, se bilaga 1. Den lämnar också utrymme för poängbedömning av ansökningar om stöd av projekt- och företagsstöd. Enligt instruktionerna för den handlingsplan som ska lämnas in för Uppsala län för kommande programperiod ska det finnas en tydlig koppling mellan urvalskriterierna och regionala behov och utmaningar. Samtliga åtgärder är därför hämtade ur SWOT-analysen. För att öka förståelsen mellan handläggare och sökanden samt för att minska antalet kompletteringar som sökanden får göra kan det vara fördelaktigt om de sökande, utöver handlingsplanen, även får tillgång till överskådliga delar av tabellen, exempelvis unionsprioriteringarna och fokusområdena. På så sätt kan de sökande se vad som prioriteras för stunden.

Uppbyggnad av de regionala urvalskriterieverktyget

För att handläggaren ska kunna få en överblick av prioriterade områden samt inom vilka unionsprioriteringar de ligger är tabellen uppbyggd efter följande rubriker.

Unionsprioriteringar	Inom EU har sex stycken unionsprioriteringar för landsbygdsutveckling formulerats som gäller för hela EU.
Fokusområden	18 fokusområden som är uppdelade under de sex unionsprioriteringarna.
Generella urvalskriterier	Nationellt satta urvalskriterier som ska vara applicerbara på Sveriges samtliga län.

Regionala urvalskriterier

De åtgärdsområden som är tagna ur SWOT-analysen samt nulägesbeskrivningen är de som ska betygsättas från en skala mellan 0-5. Åtgärdsområdena, som står för den regionala kopplingen har tagits fram med hjälp av partnerskapet, som deltog vid framtagandet av SWOT-analysen. De regionala urvalskriterierna ska öka träffsäkerheten för stödersättningar inom landsbygdsprogrammet.

I skrivande stund förbereds de generella urvalskriterierna nationellt som ska vara snävare än fokusområdena men mer övergripande än de regionala urvalskriterierna. När dessa tas fram är det viktigt att alla läns SWOT-analyser tas hänsyn till. Handläggaren kan se hur åtgärderna är prioriterade utefter SWOT-analys och nulägesanalys över Uppsala läns landsbygd. Åtgärderna står i prioriterad ordning till vänster i tabellen. I tabellen fylls poäng (0-5) i av handläggaren för varje åtgärd som ansökan uppfyller. Längst till höger i tabellen står numret på de artiklar som är kopplade till varje åtgärd. Handläggaren kan på så sätt se hur de enskilda åtgärderna hänger ihop med landsbygdsförordningen, SWOT-analysen samt unionsprioriteringarna med fokusområden.

Grundläggande kriterier för ansökningar

För att kunna sortera bort ansökningar om stöd i ett tidigt stadie, som inte kommer att ha möjlighet att beviljas stöd önskar handläggarna vid länsstyrelsen samt RF att ansökan först bör uppfylla några grundkriterier. Det är onödigt att en handläggare poängbedömer ett projekt som ändå inte kommer ha chans att få stöd. Ett förslag till grundkriterier för ansökning om stöd för projekt- och företagsstöd är nedanstående tre punkter.

- Minst en av unionsprioriteringarna och minst ett fokusområde ska uppfyllas,
- Ansökan ska vara rimlig och genomförbar,

- Ansökan ska gynna minst ett av de tre tvärgående målen som är innovation, miljö samt en begränsning av och anpassning av klimatändringar.

För att målsättningarna med kommande programperiod ska uppfyllas bör minst en av unionsprioriteringarna, och minst ett fokusområde uppfyllas. För att en ansökan ska bli aktuell för att få stöd eller ersättning bör det vara rimligt och genomförbart. I artikel fem i landsbygdsförordningen, som heter Unionens prioriteringar för landsbygdsutveckling, står det att alla prioriteringarna ska bidra till de tvärgående målen gällande innovation, miljö och en begränsning av och anpassning till klimatförändringar. I de fall en ansökan uppfyller de grundläggande kriterierna kan handläggaren gå vidare med ansökan och använda sig av verktyget i form av tabellen för regionala urvalskriterier.

4. Synpunkter på verktyget för urvalskriterier

Spontant uppskattar de intervjuade handläggarna att ha ett beslutsverktyg i form av regionala urvalskriterier. Handläggarna menar att prioriteringar överlag underlättar när de ska motivera varför en ansökan fått avslag eller varför den blir beviljad stöd.

Kopplingarna till artiklarna från förordningen i tabellen är jättebra. Annars måste man sitta och leta efter dem hela tiden i förordningen.

Handläggare vid länsstyrelsen

I dagsläget går handläggarna vid behov tillbaka till landsbygdsförordningen för att se om åtgärderna som ansökningarna gäller är berättigade stöd. I den framtagna tabellen står det vilken eller vilka artiklar som är kopplade till de olika åtgärderna. I intervjuerna poängterades att tabellen behöver kunna fungera i alla situationer om den ska vara avgörande vid handläggning.

Urvalskriterier som verktyg är bra, men de behöver kunna fungera i tider där man har mindre pengar och då det finns mer.

Handläggare regionförbundet

De regionala urvalskriterierna kan komma att bli användbara framför allt i början och vid slutet av programperioden då budgeten kan vara skral. Stöd och ersättning ska då gå till de mest prioriterade områdena. En av handläggarna vid länsstyrelsen förklarar att de i början av nuvarande programperiod arbetade mycket med genomförandestrategin, som i dagsläget motsvarar den kommande regionala handlingsplanen, och att ett stort fokus lades på vilka prioriteringar som var viktigast. De märkte dock att de inte behövde prioritera mellan ansökningar då pengarna tog slut först vid slutet av programperioden. På frågan om handläggarna vid länsstyrelsen upplever oro över att pengarna inte skulle räcka till svarar de att det inte har upplevts som ett problem. När det nu kommer att finnas mindre pengar i början av kommande programperiod kan det däremot vara ett orosmoment. De ansökningar som kommer in i början av kommande programperiod, som får beviljas stöd även inledningsvis, kan ändå prioriteras efter tabellen. Skulle två eller fler ansökningar samtidigt komma in med bra lösningar för utbyggnad av bredband, som ska prioriteras även vid inledningen av programperioden, kan verktyget komma att bli användbart. Tabellen i sin helhet, med samtliga åtgärdsområden från SWOT-analysen, kan tänkas komma till användning först ett par år in i programperioden. Under fokusgruppsintervjun förklarar handläggarna att det är svårt att i förväg veta hur många ansökningar som kommer att komma in för de olika åtgärdsområdena. Söktrycket styrs av konjukturer och andra orsaker. I nuvarande programperiod har vissa revideringar gjorts. Utifrån riktlinjer från nationell nivå har åtgärdsområden efterhand prioriteras ned i nuvarande genomförandestrategi, trots att det finns ett söktryck för åtgärden.

Vid moderniseringsåtgärden gjorde vi en drive när vi avslag en hel del spannmålsansökningar just för att spannmål då inte prioriterades i genomförandestrategin, men i andra änden av landsbygdsprogrammet fick vi lämna tillbaka flera miljoner då moderniseringspengarna inte var förbrukade, så det blir ju lite knepigt.

Handläggare länsstyrelsen.

Även den intervjuade handläggaren vid Leader Upplandsbygd reagerade positivt på urvalskriterierna, men påpekar samtidigt en risk med tabellen.

Urvalskriterier låter bra, men det finns en risk att ansökningarna homogeniseras allt för mycket vilket kan inkräkta på mångfalden och diversiteten av entreprenörskap, om inte det är tanken förstås, i mer marginaliserade tider.

Handläggare, Leader Upplandsbygd

Homogenisering av ansökningar kan ha både för- och nackdelar. Problematiken med att endast sju procent av glesbygden i Uppsala län har fiber gör att exempelvis bredbandsutbyggnad som åtgärdsområde kan behöva prioriteras högt. Samtidigt framgår det vid samtliga intervjuer att det finns en risk att missa de områden som inte omfattas av handlingsplanen och de regionala urvalskriterierna. De sökande har tillgång till genomförandestrategin i dagens landsbygdsprogram och kommer få tillgång till handlingsplanen i kommande programperiod för att kunna läsa sig till vad som prioriteras.

4.1 Poängsättning

Poängsättning ska vara ett medel för handläggaren att avgöra vilka åtgärder som uppfylls och till vilken grad. Det är de regionala urvalskriterierna som poängbedöms och skalan ligger mellan 0 och 5 där 0 innebär att ansökan inte alls uppfyller åtgärden och 5 innebär att ansökan helt uppfyller åtgärden. De projekt som når upp till högst poäng ska få ta del av det ekonomiska stödet. Länsstyrelsen i Uppsala län har regelbundna möten inom landsbygdsenheten för att diskutera bland annat handläggning och bedömningar. Enligt handläggaren vid regionförbundet kan bedömning av ansökningar påverkas av handläggarens magkänsla. Handläggningen kan därför bli något av en bedömningssport.

Det finns en risk att vi tänker helt olika när vi sätter poäng. De säger ju att man hellre har en åklagare efter lunch än innan, och det bör inte påverka ansökningarna.

Handläggare länsstyrelsen

Handläggarna vid länsstyrelsen menar att det fortsatt kommer att vara viktigt att diskutera ansökningar inom handläggargruppen och att gemensamt komma fram till värdet av vardera åtgärd inför kommande programperiod, det vill säga vilka poäng de olika åtgärderna bör ha. På förväg bestämda poäng för åtgärderna kan innebära svårigheter. Förutsättningar i länet och budget kan förändras vilket skulle kunna leda till allt för frekventa revideringar av vad varje åtgärd ska vara värd. Handläggarna vid länsstyrelsen föredrar att i stället själva sätta poäng framför redan satta poäng. Det kan behövas en viss frihet i att bedöma i vilken grad projektet lever upp till de olika åtgärderna.

Det kan vara svårt att sätta poäng 1 eller 2. På det sättet kanske det skulle vara bra att bedöma i spann istället. De som är under 15 poäng går vidare, de som har 20 eller 30 är lika värda. Det kan vara skönt att veta när man sitter där att det inte är så stor skillnad mellan 1 och 2 utan att det är totalen som spelar roll i ett spann.

Handläggare länsstyrelsen.

Handläggaren vid regionförbundet menar att det är viktigt att handläggarna själva ska kunna väga mellan olika ansökningar. Handläggaren exemplifierar med problematiken som kan uppstå om en ansökan har fått ett flertal svaga ettor medan en annan ansökan har fått några få starka femmor, det vill säga lösningen inom en eller flera åtgärder. Tabellen är av den anledningen formad så att poängsättningen på vardera åtgärd kan ses överskådligt. Då kan handläggaren se om ansökningen fått mestadels låga eller höga poäng. En av de intervjuade på länsstyrelsen uttrycker samma problematik och beskriver att vissa ansökningar kan vara bra på vissa delar och dåliga på andra men att det i det stora hela är det ett bra projekt. Handläggarens kunskap och erfarenhet är viktig för att de mest lämpliga ansökningarna ska få stöd.

4.2 Åtgärder

I innevarande programperiod har det funnits grundkrav för projekt- och företagsansökningar och handläggarna har därefter bedömt utifrån

checkpunkter. Några regionala anpassningar eller urvalskriterier har inte funnits på det sätt som är planerat inför programperioden 2014-2020. Handläggarna vid länsstyrelsen önskar att det vid behov ska vara möjligt att kunna revidera tabellen och prioriteringarna efterhand i kommande programperiod.

Finns det möjlighet att uppdatera inför varje nytt år kan man ta hand om de ansökningar som hamnat mellan stolarna. Det kan komma in jättebra projekt som kan lösa ett problem vi inte har tänkt på, och det är viktigt att inte skrämna bort dessa.

Handläggare länsstyrelsen

Handläggaren vid regionförbundet menar att åtgärderna och grundkriterierna måste vara tydligt formulerade för att bedömningen ska bli likvärdig, oavsett vem som handlägger. Hasund beskriver att det finns skillnader vid bedömning mellan såväl olika länsstyrelser i Sverige som mellan länder inom EU (Hasund 2009 s.83). Skillnader ses i vad som godkänns, vilka krav som ställs och hur kontroller genomförs (*ibid*). Vid flera tillfällen under både fokusgruppsintervjun och vid de individuella intervjuerna framkom önskemål om att antalet åtgärdsområden bör vara begränsade och bredare i sin utformning. Åtgärdsområdena har därför gjorts färre och bredare i de regionala urvalskriterieverktyget. Handläggaren vid regionförbundet föreslår en praxispärm som kan användas i situationer då en handläggare blir osäker på om ett initiativ exempelvis gynnar det egna företaget eller den biologiska mångfalden. I pärmen kan erfarenheter och beslut från ansökningar samlas så att det med tiden blir lättare att placera ansökningen inom rätt åtgärdsområde.

4.3 Förenkling genom schablonsummer och utlysningar

Europeiska Kommissionen föreslår förenkling genom användning av schablonsummer för ersättningar upp till 100 000 euro (SJV 2013d). Handläggarna vid länsstyrelsen ställer sig positiva till schablonsummer. Det kommer enligt fokusgruppsintervjun troligtvis införas schablonsummer i kommande programperiod. Åtminstone gällande rekvisitionshanteringar. Handläggarna vid länsstyrelsen är överens om att det kan underlätta

handläggningen och att det blir projektets syfte och mål som då kommer att spela större roll än redovisningar av kvitton, som då blir av mindre vikt.

Vissa har ju gjort bra projekt men vi får sitta och göra avdrag för att de inte fått till kvittona på rätt sätt alltid, det slipper man med schablonsummor.

Handläggare länsstyrelsen

Handläggarna förklarar att det är viktigt att schablonsummorna ligger på en rimlig nivå för att projekt ska kunna bli av. Det behöver göras en rimlighetsbedömning för att det ska vara värt insatsen. En av handläggarna vid länsstyrelsen menar att det vore enklast att införa schablonsummor för företagsstöd. Handläggaren exemplifierar med att den sökanden skulle kunna få en viss summa pengar per meter för att sätta upp viltstängsel, sedan får den sökanden själv leta upp den bäst lämpade leverantören. Handlar det däremot om exempelvis kompetensutveckling menar handläggarna vid länsstyrelsen att det kan vara svårare då kompetensutvecklingsområdet är så pass brett. Vidare menar de att det är enklare att arbeta med schablonsummor när man väl har schabloner, men att de är desto svårare att ta fram. Det skulle vara bra om det vore inskrivet att schablonsummorna kan ändras efterhand.

Utlysningar som komplement till löpande- eller fasta ansökningar kan vara positivt enligt informanterna. Handläggarna vid länsstyrelsen menar att utlysningar kan fungera i slutet av en programperiod. När handläggarna vet om hur mycket pengar som finns kvar kan de använda sig av uppsamlingsheat och utlysningar. En av handläggarna på länsstyrelsen uttrycker att deras egna hemsida har potential i att bli mer aktiv och att eventuella utlysningar skulle kunna visas på hemsidan. Dessa utlysningar skulle kunna visa när det finns möjlighet att söka stöd för olika insatser.

Om vi märker att vi inte når målen för att det är för dålig anslutning exempelvis kan utlysningar vara bra. De sökande kan i dagsläget läsa i genomförandestrategin om deras projekt är prioriterade eller inte.

Handläggare länsstyrelsen.

5. Ansökningsmodeller – fasta och löpande

De regionala urvalskriterierna ska kunna fungera tillsammans med både fasta- och löpande ansökningstillfällen gällande projekt- och företagsstöd. Under den kommande programperioden kan ansökningar komma att antingen handläggas löpande alternativt vid ett antal fasta tillfällen under årets gång. Olika för- och nackdelar med löpande- och fasta ansökningstillfällen har bland annat diskuterats med den tidigare avdelningschefen för landsbygdsenheten vid inledningen av examenarbetet. Nedan presenteras förslag på de två modellerna av ansökningar, fasta- samt löpande som kompletteras med tabellerna 3 samt 4.

I dagsläget kommer, som tidigare nämnts, ansökningar för projekt- och företagsstöd inom landsbygdsprogrammet in löpande till länsstyrelsen i Uppsala. När länsstyrelsen väljer modell för ansökningar, fasta alternativt löpande ska budget och ett flertal andra aspekter beaktas. Budgeten behöver planeras utifrån hur många ansökningar som kommer in, vilka poäng de har samt ansökningsmodell. Vid fasta ansökningstillfällen kan budget planeras utifrån de fast utsatta ansökningstillfällena eller utlysningarna, det vill säga hur mycket stöd varje ansökningstillfälle ska få. Vid löpande ansökningar beviljas stöd för ansökningar efterhand som de kommer in.

5.2 Löpande ansökningstillfällen

Löpande ansökningstillfällen innebär att den sökande kan skicka in ansökningar när som under årets gång. Handläggarna vid länsstyrelsen behandlar också ansökningarna löpande. Fördelar med löpande ansökningar är att ansökningarna kan anpassas utefter den sökandes agenda utefter personens eller gruppens egna tidsperspektiv. Vid löpande ansökningar riskerar dock riktigt bra projekt att bli utan ekonomiskt stöd om pengarna har hunnit ta slut. Ytterligare en nackdel med löpande ansökningstillfällen kan vara att handläggaren ensam får behandla ansökningar. Det kan innebära att projekt behandlas olika. Mitt förslag på tillvägagångssätt vid eventuellt löpande ansökningstillfällen är utefter nedanstående punkter.

- Ansökningar kommer löpande in under året (eventuellt elektroniskt).

- Handläggare kontrollerar att ansökan lever upp till de tre grundläggande kriterierna.
- Verktuget med regionala urvalskriterier appliceras och poängsättning sker.
- Beslut om eventuellt stöd sker löpande, då handläggningen är klar.

Oavsett löpande- eller fasta ansökningstillfällen kan elektroniska ansökningar vara en möjlighet till förenkling (Regeringen 2014b). Vid en elektronisk ansökan kan den sökande bli lotsad genom ansökningsprocessen och eventuella obligatoriska moment vilket skulle kunna leda till att kompletteringsfrekvensen minskar (*ibid*).

5.3 Fasta ansökningstillfällen

Vid fasta ansökningstillfällen kan ett bestämt antal tidpunkter sättas då ansökningar tas emot vid länsstyrelsen. Handläggare vid länsstyrelsen kan då gå igenom inkomna ansökningar och väga dessa mot varandra. Handläggarna kan ha en period då deras huvudsakliga arbetsuppgifter blir att bedöma ansökningar och de kan samarbeta med andra handläggare för att bedöma projekten. Budgeten kan delas upp över de utsatta ansökningstillfällena och en möjlighet är att ha kvar en viss summa pengar för de projekt som kommer in mellan de fasta tillfällena som tydligt lever upp till urvalskriterierna och har höga poäng. Ett frågetecken med de fasta ansökningstillfällena är hur budgeten ska sättas om den skulle förändras under programperioden. En viss summa pengar kan eventuellt sparas till mycket bra ansökningar som kommer in mellan de fasta ansökningstillfällena.

Det kan uppstå problem om ett ansökningstillfälle har många ansökningar som alla får höga poäng och ett annat ansökningstillfälle har flera sökanden med lägre poäng. Om det visar sig att projekten landar på samma summa för samtliga projekt skulle handläggarna gemensamt kunna diskutera vilket eller vilka projekt som bör prioriteras. En ansökan som har höga poäng vid ett ansökningstillfälle men blir utkonkurrerat av andra projekt skulle också kunna flyttas till nästkommande ansökningstillfälle. Handläggare kan vid fasta ansökningstillfällen ha avsatt tid för samarbete

och skulle kunna få stöd av en eventuell beslutsgrupp. Handläggarna har redan i dagsläget regelbundna diskussionstillfällen vid enhetsmöten vilket kan underlätta och kvalitetssäkra beslutsfattandet. En beslutsgrupp, som handläggare föredrar ansökningarna för skulle kunna innebära en kvalitetssäkring. Mitt förslag på tillvägagångssätt vid eventuellt fasta ansökningstillfällen är nedanstående punkter.

- Ansökan kommer in vid en av exempelvis sex ansökningstillfällen per år (eventuellt elektroniskt).
- Handläggare kontrollerar att ansökan lever upp till de tre grundläggande kriterierna.
- Verkyget urvalskriterier appliceras och poängsättning sker.
- Eventuell dragning och jämförelse av de inkomna projekten för en beslutsgrupp.
- Beslut om eventuellt stöd kan komma att ges efter en utsatt deadline i förhållande till de fast utsatta ansökningstillfällena.

5.4 För- och nackdelar med de två ansökningsmodellerna

I tabellerna nedan presenteras för- och nackdelar med de två ansökningsmodellerna i tabellform.

Tabell 3. Löpande ansökningstillfällen

Löpande ansökningstillfällen	
Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> -Enklare för de sökande att kunna söka när som på året. -Sökande med höga poäng kommer att slippa konkurrera med andra eventuella toppbidrag. -Handläggningstiden kan bli kortare då en handläggare kan fokusera på enbart ett bidrag åt gången. -Minskad kostnad och mer tidseffektivt utan en beslutsgrupp som ansökningarna ska föredras för. -Jämnare arbetsbelastning för handläggare. -Färre och mer genomarbetade ansökningar på grund av minskad ansökningshets till fast utsatta datum. 	<ul style="list-style-type: none"> -Mer splittrat för handläggare i arbetsuppgifter under året. -Minskad möjlighet att kunna väga olika projekt mot varandra för att kunna finna de bästa.

Tabell 4. Fasta ansökningstillfällen

Fasta ansökningstillfällen	
Fördelar	Nackdelar
<ul style="list-style-type: none"> -Förenkling för handläggare (jämförelser av projekt, dragning inför ev. beslutsgrupp). -Jämförelse mellan projekt ger möjlighet ta fram de bästa. -Ökad konkurrens mellan ansökningar kan leda till bättre ansökningar. -Lättare att hitta historiska samband, exempelvis vid vilka tidpunkter ansökningar inom olika åtgärdsområden kommit in. -Länsstyrelsen får överblick över hur många ansökningar som ska behandlas under exempelvis ett kvartal och kan då planera stödfördelning för varje tillfälle. -Möjlighet att sätta upp fasta ansökningstillfällen kan ge de sökande fasta tidpunkter för beslut, exempelvis en månad efter sista ansökningsdatum som i Dalarna (Vansbro 2014). -Handläggare kan fokusera på enbart handläggning under en viss period. .	<ul style="list-style-type: none"> -Projektägaren behöver planera efter deadlines. -Svårigheter i de situationer då samtliga ansökningar har höga alternativt låga poäng vid ett tillfälle. -Anpassning av budget, vad händer vid förändring av budgeten under programperioden. -Tät arbetsbelastning för handläggare under de fasta ansökningstillfällena. -Inspiration och drivkraft kan vara en "färskvava" hos de sökande som man kan förlora pga ett fåtal deadlines.

6. Byråkratiska organisationer

Klientorienterade handläggare i en byråkratisk organisation

Länsstyrelser och andra statliga myndigheter förknippas ibland med byråkrati och långa handläggningstider. Handläggningsprocessen är dock något som behöver ta tid för att bedömningarna ska vara korrekta och rättvisa. Det administrativa arbetet, eller byråkratin, krävs för att säkerställa rättssäkerheten. Precis som RIR antyder menar också en handläggare vid länsstyrelsen att ett större fokus bör läggas på var EU-medlen går istället för att titta på handläggningstiden. Byråkrati inom myndigheter ger också en transperens som är viktig för att medborgarna ska kunna känna tillit till offentliga organisationer. Rutiner och arbetsbeskrivningar lämpar sig också bra vid större organisationer, så som länsstyrelser, dit många ansökningar kommer in som alla ska behandlas likvärdigt.

Enligt Webers och Lipskys teorier arbetar de intervjuade handläggarna vid länsstyrelsen inom en byråkratisk organisationsstruktur, medan handläggarna själva är gräsrotsbyråkrater, det vill säga klientorienterade och flexibla. Enligt Weber ökar effektiviteten i en organisation genom specialisering. Organisationen ska även vara hierarkiskt uppbyggd utifrån kompetens och en tydlig uppdelning av arbetsuppgifter. Den kunskap och erfarenhet som handläggarna har ökar därmed effektiviteten. Vid handläggning går det inte att ersätta handläggarnas egna kunskaper och erfarenhet med enbart en tabell för regionala urvalskriterier. En dator exempelvis kan inte avgöra hur pass nyskapande eller kreativ lösning en ansökan har på olika regionala behov och utmaningar. Handläggarnas förmåga att prioritera bland ansökningar har stor inverkan på i vilken grad målsättningarna med landsbygdsprogrammet uppnås. Handläggarna står också för den största delen av det operativa arbetet med bedömningar av projekt- och företagsansökningar och har en viktig roll för att landsbygdsprogrammets pengar ska nå ut till landsbygden. Handläggarna ska samtidigt vara verklighetsförankrade och ha känsla för vilka projekt som har möjlighet att genomföras utifrån de regionala förutsättningarna.

Under intervjuerna blev det tydligt att samtliga intervjuade handläggare ser till klienternas intressen och försöker tillmötesgå dessa inom regelverkets ramar. Detta stämmer väl överens med Lipskys definition av klientorienterade och flexibla gräsrotsbyråkrater. Handläggarna vid länsstyrelsen beskriver bland annat att det är viktigt att regelbundet revidera handlingsplanen och de åtgärder som ska prioriteras för att kunna svara på hur söktrycket förändras. En av handläggarna vid länsstyrelsen menade att det annars kan finnas en risk att bra ansökningar hamnar mellan stolarna. Under intervjuerna förklarade även flera handläggare att de inte vill skrämman bort sökanden genom ett allt för komplicerat ansökningsförfarande. Det finns, och kommer fortsatt att finnas, information att läsa för de sökande på länsstyrelsens hemsida, bland annat handlingsplanen. Ytterligare förenklingar för både sökande och handläggare kan vara utlysningar på hemsidan och schablonsummor. De intervjuade handläggarna är positivt inställda till poängbedömning av regionala urvalskriterier. Det behöver ändå finnas utrymme för handläggarna att

exempelvis kunna välja de projekt som har några få höga poäng framför de som har ett flertal låga poäng. Kombinationen av byråkrati och självständighet hos handläggare verkar fungera väl inom länsstyrelsen genom handläggarnas flexibilitet inom det rättsliga ramverket.

Handläggarna inom det politiska rummet - landsbygdsprogrammet

I Camilla Erikssons doktorsavhandling *Fäboden som politiskt rum – att vara fäbodsbrukare i den gemensamma jordbrukspolitiken* beskrivs begreppet politiskt rum som en arena eller knypunkt där olika aktörer och maktstrukturer möts kring ett visst ämne. I Erikssons avhandling behandlas handläggarnas handlingsutrymme gentemot sökanden och länsstyrelsens relation till Jordbruksverket. För detta arbete är det politiska rummet landsbygdsprogrammet. Det politiska rum som landsbygdsprogrammet befinner sig i är komplext och har många intressenter. Landsbygdsprogrammet påverkas av- och påverkar ett flertal intressenter, såväl EU-kommissionen så som lokala aktörer. Riktlinjer och regelverk fattas inom EU samt genom svensk politik. Länsstyrelsens tjänstemän ska sedan tolka och implementera de politiska besluten och förmedla information och medel till de som söker stöd inom landsbygdsprogrammet.

De tre grundläggande kraven som Bruzelius och Skärvad beskriver för att en organisation ska kunna fungera, utvecklas och förändras är, förutom effektivitet som diskuterats ovan ur Webers synvinkel, legitimitet och förändringsförmåga. Så som Rothstein uttrycker det har länsstyrelsen i egenskap av regeringens förlängda arm i länet legitimitet då besluten kommer från folkvalda politiker (2008 s.74). Bruzelius och Skärvad förklarar att statliga myndigheter, så som länsstyrelsen kontrolleras noggrant eftersom politiker beslutar om hur mycket medel länsstyrelsen ska få och vilken inriktning länsstyrelsen ska ha i sitt arbete (2011 s. 365). Det kan göra att medborgare ser på landsbygdsprogrammet och länsstyrelsen som legitima, förutsatt att landsbygdsprogrammets pengar gör nytta. Handläggarna vid länsstyrelsen ska alltså förhålla sig till regelverk, konternerliga uppdateringar inom landsbygdsprogrammet och förändringar i politiken, samtidigt som höga krav och kontroller ställs på en statligt finansierad verksamhet. Utifrån dessa förutsättningar kan länsstyrelsen sägas ha en inbyggd förändringsförmåga. Franz Kafkas syn på myndigheter

som byråkratins högborg, kan ifrågasättas gällande landsbygdsprogrammet. De som söker stöd för projekt- och företagsansökningar har möjlighet att genomföra innovationer med hjälp av just byråkrati och landsbygdsprogrammet.

Den kritik RIR gav för att för lite fokus lades på var pengarna gått under programperioden 2007-2013 skulle delvis kunna besvaras med verktyget av de regionala urvalskriterierna. När nya situationer uppstår, så som inträdet i den nya programperioden kan de regionala urvalskriterierna fungera som ett verktyg att luta sig emot för handläggare. Enligt den modell Bruzelius och Skärvad beskriver av byråkratisk styrning kan nya situationer eller problem som uppstår lösas genom nya rutiner och verktyg, se modell i avsnitt 2.3. Den praxispärm som handläggaren vid RF föreslog är ytterligare en idé för att underlätta anpassning av den nya programperioden. Praxispärmen skulle då samla tillvägagångssätt vid handläggning för handläggaren att gå till när frågetecken uppstår. Riksrevisionen gav även kritik för att det var en otydlig uppdelning av vilka roller länsstyrelsen och Jordbruksverket har haft gentemot varandra under programperioden 2007-2013. Genom regionala urvalskriterier skulle länsstyrelserna kunna få ett ökat handlingsutrymme gentemot SJV då länsstyrelserna har större kunskap om de regionala förutsättningarna. För att nå målsättningen med den kommande programperioden, och för att pengarna ska gå dit behov och utmaningar finns, blir det viktigt att länsstyrelserna får utrymme att handla efter de regionala förutsättningarna.

7. Slutsats

Syftet med arbetet har varit att föreslå regionala urvalskriterier och ansökningsmodell inom landsbygdsprogrammet inför programperioden 2014-2020, samt att undersöka vilket inflytande de utvalda tjänstemännen från länsstyrelsen, Leader och regionförbundet har inom sina respektive byråkratiska organisationer. Utifrån den SWOT-analys som gjorts över Uppsala län tillsammans med landsbygdsförordningen, nulägesbeskrivning över Uppsala län och intervjuer med tjänstemän från berörda organisationer i Uppsala län, har ett förslag presenterats till regionala urvalskriterier i arbetet i bilaga 1. Den regionala kopplingen är betydelsefull för att de

ekonomiska stöden inom landsbygdsprogrammet ska få så bra effekt som möjligt och för att målsättningen med programperioden ska kunna uppnås. De framtagna regionala urvalskriterierna har efterhand reviderats efter synpunkter från de intervjuade handläggarna.

Byråkrati är nödvändigt för att statliga myndigheter ska kunna säkra rättssäkerhet i arbetet. För rättssäkerhet inom landsbygdsprogrammet är landsbygdsförordningens ramverk och myndigheternas regelverk vitalt. Handläggarnas bedömningar av de projekt- och företagsansökningar som kommer in är avgörande för vilken effekt EU-stöden får i länet. Handläggarnas verklighetsförankring, kunskaper om de regionala förutsättningarna och kontakt med de sökande är av stor vikt för att de bäst lämpade ansökningarna ska beviljas stöd.

För den nya programperioden kan elektroniska ansökningar underlätta handläggning och även underlätta för de sökande. Om en sökande lotsas genom ett antal obligatoriska moment skulle kompletteringsfrekvensen kunna minska. Både schablonsummor och utlysningar har potential att underlätta, och locka sökanden i områden där målsättningar inte uppfylls i den grad som den är planerad för. Schablonsummor kan också ha fördelen att handläggningstiden förkortas när allt inte behöver redovisas. För de sökande skulle det kunna vara positivt att visa, förutom genom utlysningar, de åtgärdsområden som prioriteras högst för studen på länsstyrelsens hemsida. På så sätt kan antalet ansökningar som inte har möjlighet att gå vidare i handläggning kunna minskas, eller kunna komma in vid ett annat tillfälle.

Referenser

- Bruzelius, Lars och Per-Hugo Skärvad 2011, *Integrerad organisationslära*. Studentlitteratur: Lund.
- Eriksson, Camilla, 2013. *Fäboden som politiskt rum-Att vara fäbodbrukare i den gemensamma jordbrukspolitiken*. SLU. Tillgänglig från: http://pub.epsilon.slu.se/10256/1/Eriksson_c_130429.pdf
- Espersson, Malin, 2010. *Mer eller mindre byråkratisk* Lund universitet. Pdf Tillgänglig från: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=1599249&fileOid=1599258>
- ESV, Ekonomistyrningsverket, *Regleringsbrev för budgetår 2013*, Tillgänglig från: <http://www.esv.se/sv/Verktyg--stod/Statsliggaren/Regleringsbrev/?RBID=14887> (Hämtad 2013-06-26).
- Forslund, Magnus, 2009. *Organisering och ledning*. Norstedts Akademiska förlag: Mölnlycke.
- Hasund, Knut Per, 2009. *Miljöstöd för slätter och betesmarker – en jämförelse mellan fem länder*. SOU 2003:105. SLU
- KOM 2011/0276 (COD) *Europaparlamentets och Rådets förordning*. Tillgänglig från: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0615:REV1:SV:PDF>.
- KOM 18.11.2010. *Den gemensamma jordbrukspolitiken mot 2020: Att klara framtidens utmaningar i fråga om livsmedel, naturresurser och territoriell balans*, Tillgänglig från: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2010\)0672_/com_com\(2010\)0672_sv.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2010)0672_/com_com(2010)0672_sv.pdf)
- KOM 29.6.2011, *En budget för Europa 2020*, KOM(2011) 500 slutlig, 29.6.2011. Tillgänglig från: http://europa.eu/legislation_summaries/budget/bu0001_sv.htm
- KOM (2010) 2020. *Europa 2020 - En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla*. Tillgänglig från: http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SV_ACT_part1_v1.pdf
- Kvale, Steinar & Brinkman, Svend. 2009. *Den kvalitativa Forskningsintervjun* Upplaga 2. Lund: Studentlitteratur.
- Landsbygdsförordningen, KOM 2011/0282 *Europaparlamentets och Rådets förordning om stöd till landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)*. Tillgänglig från: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/com627/627_sv.pdf
- Lantz, Annika. 2013, *Intervjumetodik*, Tredje upplagan. Studentlitteratur AB: Lund.
- Länsstyrelsen 2013a, *Uppsala län*, Tillgänglig från: <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/Sv/lantbruk-och-landsbygd/Pages/default.aspx> (Hämtad 2013-06-01).
- Länsstyrelsen 2013b, *Regeringsuppdrag*, Tillgänglig från: http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/nyheter/2013/Regeringsuppdrag_SWOT-analys.pdf (Hämtad 2013-06-01)
- Länsstyrelsen 2013c, *SWOT-analys för landsbygden i Uppsala län*. Tillgänglig från: <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/SiteCollectionDocuments/Sv/ny>

- heter/2013/SWOT-analys%20Uppsala%201% C3% A4n.pdf (Hämtad 2013-11-05).
- Länsstyrelsen 2013d, *Nytt landsbygdsprogram 2014-2020*, Tillgänglig från: <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/Sv/lantbruk-och-landsbygd/landsbygdsutveckling/landsbygdsprogrammet/nytt-landsbygdsprogram-2014-2020/Pages/default.aspx>, (Hämtad 2013-12-05).
- Länsstyrelsen 2013e, *SEQND – intern processbeskrivning vid handläggning*, (Hämtat vid möte vid länsstyrelsen 2013-10-13).
- Länsstyrelsen 2014, *Nulägesbeskrivning av landsbygden i Uppsala län*. Tillgänglig från: <http://www.lansstyrelsen.se/uppsala/SiteCollectionDocuments/Sv/nyheter/2013/Nul% C3% A4gesbeskrivning% 20av% 20landsbygden% 20i% 20Uppsala% 201% C3% A4n.pdf>.
- Regionförbundet, *Uppländsk drivkraft 3.0 – Regional utvecklingsstrategi* Tillgänglig från: <http://www.regionuppsala.se/?pageID=840> (Hämtad 2013-07-10).
- Riksrevisionen *Landsbygdsprogrammet – från jordbruksstöd till landsbygdsstöd*.2013:13 Tillgänglig från: http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/18447/RiR_2013_13_anpassad.pdf
- Riksdagen, *Myndighetsförordningen (2007:515)*, Tillgänglig från: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Myndighetsforordning-2007515_sfs-2007-515/ (Hämtad 2013-06-26).
- Regeringen 2013a, *Partnerskapsöverenskommelsen*, Tillgänglig från: <http://www.regeringen.se/sb/d/17948/a/230586> (Hämtad 2013-11-16).
- Regeringen 2013b, *Landsbygdsprogram för Sverige*, Tillgänglig från: <http://www.regeringen.se/sb/d/6410/a/58122> (Hämtad 2013-12-11).
- Regeringen 2014a, *En sammanfattning av Landsbygdsprogrammet 2014-2020*, Tillgänglig från: <http://www.regeringen.se/sb/d/6410/a/58122>, (Hämtad 2014-05-11).
- Regeringen 2014b, *Remissyttrande avseende Tekniskt underlag Landsbygdsprogram 2014-2020 samt Behov av nya mål och åtgärder för ekologisk produktion i landsbygdsprogrammet*. Tillgänglig från: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/19/77/74/9c3d88ee.pdf> (Hämtad 2014-02-10).
- Rothstein, Bo (red.) *Politik som organisation*. Tredje upplagan. SNS Förlag: Mölnlycke.
- SJV 2013a, *Vägledning för SWOT, behovsidentifiering och regionala urvalskriterier för nya landsbygdsprogrammet*, Tillgänglig från: http://www.jordbruksverket.se/download/18.765a35dc13f7d0bf7c4197a/1372419560818/V% C3% A4gledning_SWOT_analys_LBP.pdf (Hämtad 2013-11-16)
- SJV 2013b. *Mall med skrivanvisningar för regional handlingsplan*, Tillgänglig från: http://www.jordbruksverket.se/download/18.465e4964142dbfe4470bf68/1390984307119/Handlingsplan_skrivanvisning+2014-01-28.pdf (Hämtad 2013-11-16).

- SJV 2013c, *Stödåtgärder*, Tillgänglig från:
<http://www.jordbruksverket.se/download/18.765a35dc13f7d0bf7c4641/1372238976998/Kapitel+9+St%C3%B6d%C3%A5tg%C3%A4rder.pdf> (Hämtad 2013-10-15).
- SJV 2013d, *Förslag till nya EU-regler för 2014-2020*, Tillgänglig från:
http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/landsbygdsutveckling/visionerochprogram/nyttlandsbygdsprogram20142020/forslagtillnya_eureglerfor20142020.4.6f9b86741329df6fab480004039.html (Hämtad 2013-11-14).
- Vansbro 2013. *Företags- och projektstöd*. Tillgänglig från:
<http://www.vansbro.se/sites/default/files/docs/Protokoll/Personal/pdf/F%C3%B6retag-%20och%20projektst%C3%B6d.pdf> (Hämtad 2013-09-10).
- Wibeck, Viktoria, 2010, *Fokusgrupper – Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Studentlitteratur AB: Lund.

Muntliga källor och skriftlig kommunikation

Leader Upplandsbygd, Handläggare vid Leader Upplandsbygd (individuell intervju) Uppsala 2013-11-20.

Länsstyrelsen, Havs- och fiskerikonsulent vid länsstyrelsen (individuell intervju) 2013-10-30, Uppsala län.

Länsstyrelsen, Projektledare för implementering av den nya programperioden. (löpande möten och mejlkontakt under HT 2013-VT 2014). Uppsala län.

Länsstyrelsen, Dåvarande enhetschef vid landsbygdsenheten (kontakt och möten vid länsstyrelsen vid inledningen av HT 2013). Uppsala län.

Länsstyrelsen, Handläggare Företag, landsbygdsenheten, länsstyrelsen Uppsala, (fokusgruppsintervju) 2013-11-12 Uppsala.

Länsstyrelsen, Handläggare Projekt, landsbygdsenheten, länsstyrelsen Uppsala, (fokusgruppsintervju) 2013-11-12 Uppsala.

Länsstyrelsen, Handläggare, Miljöstöd/investeringar, landsbygdsenheten, länsstyrelsen Uppsala, (fokusgruppsintervju) 2013-11-12 Uppsala.

Regionförbundet, Handläggare vid regionförbundet (individuell intervju) Uppsala 2013-11-21.

Bilaga 1. De regionala urvalskriterierna

Regionala urvalskriterier

Unionsprioritering: De 6 unionsprioriteringarna.

Fokusområden: Landsbygdsprogrammets 18 fokusområden inom de sex unionsprioriteringarna (under de fetmarkerade fokusområdena står inom parentes fokusområdena i sin ursprungsformulering).

Generella urvalskriterier: Nationellt satta, snävare än fokusområdena, bredare än de regionala urvalskriterierna.

Åtgärder: Åtgärdsområden utifrån SWOT-analys över Uppsala läns landsbygd, **dessa poängbedöms.**

Motivering: Kopplat till de regionala prioriteringarna och behovsidentifieringen.

Poäng: Poängskala mellan 0-5.

Artiklar: Visar vilka artiklar ur landsbygdsförordningen som berättigar åtgärderna som är tagna ur SWOT-analysen. Artiklarna finns sammanfattade efter tabellen.

Med restriktion för förändringar då generella urvalskriterier (nationellt satta) kan komma/kommer att sättas in som styr över de regionala urvalskriterierna.

Unionsprioritering 1 Kunskapsöverföring och innovation (Främja kunskapsöverföring och innovation inom jordbruk och på landsbygden)								Artiklar
1. Främja innovation och kuskapsbas i landsbygdsområden (fokusområde 1a). (Främja innovation, samarbete och kompetensutveckling på landsbygden)								
1. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterie								-
1. 1. 2. Regionala urvalskriterier	Motivering av handläggare	0	1	2	3	4	5	

- Pilotgårdar och testbäddar för ny forskning och klimattåliga lösningar för ett minskat behov av fossil energi, minskat utsläpp samt ökad koldioxidbindning.									17, 19, 35
- Utöka miljöutbildningar och uppstart av miljöprojekt.									19
- Konsult och rådgivningsorganisationer som vidareförmedlar kunskap till företag på landsbygden.									15, 35
- Insatser för stärkt entreprenörskap och företagssamhet, insatser för att öka företagsklimatet på landsbygden (kommersiellt och samhällsentreprenörskap).									19
- Breddning av näringslivsbasen på landsbygden.									19
1. 2. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterie									-
1. 2. 1. Främja livslångt lärande och yrkesutbildningar inom jord- och skogsbruk (fokusområde 1c). (Främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jordbruk)									14, 15, 35
1. 2.2. Regionala urvalskriterier									
- Nätverksplatser för kunskaps- och informationsutbyte, gärna över/mellan olika branscher samt över generationer. (I nätverksbyggande bör kvinnor och ungdomar beaktas för en jämställd landsbygd).									14, 35
- Praktikplatser och examensarbete.									14, 35

- Inrättningar av företagshotell, klusterbildningar och samlokalisering av verksamheter.										35
1. 3. Stärka banden mellan jord- och skogsbruk samt forskning och innovation (fokusområde 1b). (Stärka banden mellan jordbruk och livsmedelsproduktion samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljö kvalitet)										14, 15, 35
1.3. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium										
1.3.2. Regionala urvalskriterier - Branchövergripande nätverk för att få utbyte av information/kunskap.										35
- Kunskapsöverföring mellan universitet och verksamheter på landsbygden (genom dialog och samarbete för att öka kunskapen om marknaden, marknadsföring samt omvärlden).										14, 15, 35
- Insatser som gör att kunskapscentra för tillämpad forskning och innovationer som kommer landsbygden till del/godo. Exempelvis insamlingstillfällen där företagare och organisationer kan ställa frågor till akademiska forskare.										14, 15

Unionsprioritering 2	Artiklar
Öka konkurrenskraften och förbättra jordbruksföretagens möjligheter att överleva (Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik)	

2. Underlätta omstrukturering av jordbruk som ställs inför större strukturproblem, så som marknadsstruktur, naturgeografisk struktur och socio-ekonomisk struktur (fokusområde 2a). (Förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering av jordbruksföretagen, särskilt i syfte att öka marknadsanpassningen och att diversifiera jordbruksverksamheten)								17, 14, 15
2. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium								-
2. 1. 2. Regionala urvalskriterier	Motivering av handläggare	0	1	2	3	4	5	
- Satsningar för att öka antalet djurföretag inom länet. Prioriterat djurslag med det högst prioriterade först: <ul style="list-style-type: none"> • Grisproduktion • Nötkött • Mjölproduktion • Fjäderfä • Hästar, får och getter - Kvinnor bör beaktas då de är i minoritet bland de areella företagen.								17, 19
- Investeringar i fysiska tillgångar (modernisering, investeringar som förbättrar företagets prestanda).								17
- Investeringar som minskar behovet av fossila bränslen inom de areella näringarna.								17
- Uthållig produktion av högkvalitativa produkter inom jord- och skogsbruket.								17
-Satsningar på förädlingsföretag samt regional och nischad produktion.								17

- Skapa möjligheter för logistik, kanaler till marknad för lokalt producerat (förbättra försäljningskanaler). - Stärka konkurrenskraften genom marknadsföring och logistikprojekt.									19
- Nya verksamheter, så som hästturism									19
-Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd									19
-Ökat samarbete mellan gårdar för att klara förändringar och göra företagen mindre sårbara.									35
- Förbättrad förnygring i skogsbruk samt en ökad intervall i röjning och gallring.									19, 25
- Ökad användning och odling av kvävefixerande grödor till humankonsumtion för bättre växtföljd, minskad sårbarhet i odlingsystem och ökad självförsörjningsgrad av proteingrödor.									17, 19
- Satsningar på viltstängsel. I de delar av länet vilda djur, framför allt vildsvin försvårar drift.									17, 19
2.2. Underlätta generationsskiften (fokusområde 2b). (Underlätta inträdet i jordbrukssektorn för jordbrukare med adekvat kompetens, särskilt vid generationsskifte)									14, 15, 19
2.2.1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium									-
2.2.2. Regionala urvalskriterier - Underlätta generationsskiften och satsa på små och medelstora företag.									14, 15, 19

<ul style="list-style-type: none"> - Öka tillgången till utbildad personal och rätt kompetens till företag. - Kvinnor bör beaktas då de är i minoritet bland de areella företagen. 								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Unionsprioritering 3 - Främja organisationen av livsmedelskedjan och riskhanteringen (Förbättra djurvälstånd, riskhantering i jordbruket och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter)								Artiklar
3. Integrera primärproducenter i livsmedelskedjan på ett bättre sätt (fokusområde 3a). (Förbättra primärproducenternas konkurrenskraft genom att bättre integrera dem i livsmedelskedjan med hjälp av <ul style="list-style-type: none"> - kvalitetssystem - att skapa mervärden av jordbruksprodukter - säljfrämjande åtgärder på lokala marknader - korta försörjningskedjor - producentgrupper och producentorganisationer - branschorganisationer) 								
3. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium								
3. 1. 2. Regionala urvalskriterier	Motivering av handläggare	0	1	2	3	4	5	
<ul style="list-style-type: none"> - Arbete med att stärka primärproduktionen i länet, primärproducenter av framförallt livsmedel, men även av energi. 								17, 19
<ul style="list-style-type: none"> - Marknadsföring av lokalt/regionalt producerade livsmedel/produkter. 								20

-Satsningar på att öka den lokala råvarumarknaden och underlätta för lokala livsmedelsföretag.									
- Ökade riktade insatser för att ge information till konsumenter om produkters ursprung samt kvalitetsmärkning, samt ökat utbyte av information kring utbud- och efterfrågan mellan konsumenter och producenter.									19,20
- Initiering av nya producenter och produkter.									17, 19
- Återanvända byggnader för livsmedelsförädling/bearbetning eller andra verksamheter.									17, 19
-Bibehålla försäljning både direkt till konsument och via förädling för utveckling av livsmedelskedjan.									20
-Initiering av verksamhet där konsumenter kan kombinera exempelvis matproduktion med rekreation och intressegemenskap.									35
-Närhet till förädlingsföretag för råvaruproducenter för att underlätta verksamheten för råvaruproducenten och vice versa.									35
3.2. Stödja riskhanteringen inom jordbruket (fokusområde 3b). (Stödja riskförebyggande insatser och riskhantering inom jordbruket)									
3.2.1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium									

3.2.2. Regionala urvalskriterier - Insatser för att öka tillgången till riskkapital för investeringar, öka kompetensen samt innovationsinnehållet i produktionen.									14, 15, 17, 19
- Bibehållande av gott smittskyddsläge. Arbete för att undvika eventuella sjukdomsutbrott bland livsmedelsproducerande djur vid den ökande handeln med djur och foder.									17, 19
- Kontroll av spårbarhet hos produkter, framför allt vissa fiskprodukter.									17, 19
- Prioritering av länets köttproducenter för att minimera risken av brist på råvaror samt stå emot konkurrensen från importerade produkter.									17

Unionsprioritering 4 - Återställa och bevara biologisk mångfald och ekosystem (Återställa, bevara och förbättra ekosystem kopplade till jordbruk)	Artiklar
4. Återställa och bevara biologisk mångfald och ekosystem (fokusområde 4a). (Återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden, bland annat inom - Natura 2000-områden - områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar - jordbruk med höga naturvärden)	

- de europeiska landskapens karaktär)								
4. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium								-
4. 1. 2. Regionala urvalskriterier	Motivering av handläggaren	0	1	2	3	4	5	
<p>- Bevarande, förvaltning av samt restaurering av landsbygdens natur-, kultur och ekologiska värden. Exempelvis hävdade, traditionella ängs- och hagmarker med hög biologisk mångfald. Särskilt viktiga områden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • öppna välhävdade betesmarker, • trädklädda betesmarker och bryn, • slätterängar, • torr sandig betesmark, • öppna havsstrandängar, • mosaikmarker i skärgården och • hävdad åkermark. <p>- Restaureringsinsatser samt långsiktiga hävdprojekt är särskilt viktiga i områden som drabbats av översvämningsmygg.</p> <p>- Hög prioritet ska ges åt större områden utifrån ett landskapsperspektiv. Exempelvis Gräsö och områden drabbade av</p>								17, 19, 28, 29

översvämningsmygg. I delar av länet kan även mindre områden behöva stödjande insatser.										
<p>-Satsning på naturbetesdrift för upprätthållande av en hög biologisk mångfald i kultur- och naturmiljöer.</p> <p>- Ökad mängd betande djur/ökad beteskapacitet för ökad hävd. Öka antalet djurhållande företag.</p> <p>- Utveckling av flexibla betessystem behöver för att gynna ett ökat bete i områden drabbade av översvämningsmygg.</p> <p>- Trädklädda betesmarker.</p>									17, 19, 28, 29	
- Satsningar på slätterängar för hotade insektsarter.										17, 28, 29
- Innovativa lösningar för att finna ytterligare skötselmetoder som kan vara värdefulla för att hålla ängs- och hagmarker öppna										14, 15, 17, 19
- Anläggning av våtmarker och fosfordammar.										17, 29

- Åtgärder som ökar kunskap om vad som ska skyddas och hur man bäst vårdar lämningar hos de skogliga aktörerna. - Balans i avverkning inom skogsbruket.									14, 15, 25, 35
- Utveckling av- samt ökad kunskap om de ekosystemtjänster som landsbygden försörjer samhället med i form av rening av vatten och luft, pollinering samt livsmedel, material och energi.									14, 15, 28
- Satsningar på ekoturism, fisketurism och stimulera till att nya företag startar.									19
4.2. Förbättra vattenförvaltningen (fokusområde 4b). (Förbättra vattenförvaltningen, inklusive användningen av växtnäring och växtskyddsmedel)									
4.2.1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium									-
4.2.1. Regionala urvalskriterier - Åtgärder för förbättrad vattenkvalitet i länets större vattenavrinningsområden, samt åtgärder för att minska problemen med övergödning och miljögifter i vattendrag och sjöar.									17, 28, 29
- Öka arealen kant- och skyddszoner för att förhindra läckage av växtskyddsmedel och									17, 28, 29

näringsämnen, samt att förbättra vatten- och växtnäringshushållningen i länet. -Högst prioriterat är kusten där i stort sett alla kustområden är övergödda. -Prioritera lösningar så som att öka retentionen.									
-Bevarande av träd och buskar längs vattendrag för ett mer heterogent strandhabitat									17, 25, 28
4.3. Förbättra markskötsel (fokusområde 4c). (Förebygga markerosion och förbättra markskötseln)									
4.3.1 Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium									-
4.3.2. Regionala urvalskriterier - Öka mängden perenna växter för att minska näringsläckage									17, 28
- Genom nyttjande av kunskap hos lantbrukare och de som känner landskapet väl utveckla anpassade skötselmetoder.									35

Unionsprioritering 5 Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi	Artiklar
---	-----------------

(Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruks- och livsmedelssektorn)								
5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi, med fokus på att effektivisera vatten- och energianvändningen inom jordbruket och vid livsmedelsbearbetning. (Fokusområde 5a).								
(Effektivisera vattenanvändningen inom jordbruket)								
Främja tillgången på och användningen av energi från förnybara källor och främja en samhällsekonomi som bygger på användning av biprodukter, avfall, restprodukter och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel)								
5. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium								-
5. 1. 2. Regionala urvalskriterier	Motivering av handläggaren	0	1	2	3	4	5	
- Minska jordbrukets utsläpp av dikväveoxid och metan samt ökad koldioxidbindning inom jord- och skogsbruk.								17, 28, 29
- Insatser som ökar effektivisering av energianvändningen i jord- och skogsbruk.								14, 15, 25, 28

-Insatser för synergier mellan verksamheter som kan minska klimatbelastningen och utveckling av en klimattålig ekonomi utvecklas.									35
-Gynna nya odlings- och skötsel metoder som kan minska utsläpp av klimatpåverkande gaser, motstå översvämningar samt högre temperaturer.									14, 28
-Odlar proteingrödor för minskat behov av importerad soja									17, 28
-Nyttjande av de kunskap och möjligheter hos universitet, utvecklingsbolag, stora arealer av skogs- och jordbruksmark för att lösa framtida utmaningar inom klimat och energiområdet för närproduktion och biobränsle.									14, 35
-Återvinning av växtnäring mellan stad och land.									14
5.2. Främja användning av förnybara energikällor och att minska jordbrukens negativa klimatpåverkan. (fokusområde 5b). (Effektivisera energianvändningen inom jordbruket och vid livsmedelsförädling) (Minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak) (Främja bevarande av kolsänkor och kolinbindning inom jordbruk)									

5.2.1 Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium								
5.2.2. Regionala urvalskriterier								14, 17, 25, 28
- Åtgärder som minskar de areella näringarnas behov av fossil energi och en ökad andel förnybar energi inom jord- och skogsbruk. Exempel på förnybar energi till de areella näringarna som kan vara applicerbara i länet är solenergi och biomassa/biogasanläggningar.								

Unionsprioritering 6 - Främja social inkludering och ekonomisk utveckling								Artikel
(Främja social utveckling, bekämpa fattigdom och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden)								
6. Öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik i landsbygdsområden (fokusområde 6a).								
6. 1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium								-
6. 1. 2. Regionala urvalskriterier	Motivering av handläggaren	0	1	2	3	4	5	

Bredbandsutbyggnad. -För skapande av verksamheter, bevarandet av verksamheter på landsbygden, möjlighet till distansarbete samt ökad attraktivitet. -Särskilt viktigt är bredbandsutbyggnad för företag på landsbygden och i länets yttre delar. -Insatser för andra verksamheter på landsbygden än de areella näringarna. Satsningar på att få flera olika sorters företagande.										19, 20
Service på landsbygden så som kommunikationer service och skola.										20
Samverkanslösningar för att utveckla nya och flexibla servicelösningar.										35, 20
Insatser där mötesplatser, nätverk och företagskluster/företagshotell på landsbygden gynnas där kvinnor och män, unga och äldre, föreningar och företagare arbetar tillsammans.										35
6.2. Främja diversifiering och skapande av nya småföretag och arbetstillfällen (fokusområde 6a). (Främja diversifiering, skapande och utveckling av småföretag och arbetstillfällen)										
6.2.1 Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium										-
6.2.2. Regionala urvalskriterier - Insatser för andra verksamheter på landsbygden än de areella näringarna. -Satsningar på att få flera olika sorters										20, 19

företagande. - Service på landsbygden så som kommunikationer service och skola.									
-Ökat nätverksbyggande mellan företag. Gynna ett gott företagsklimat. -Praktik och lärlingsplatser vid verksamheter/företag på landsbygden. -Åtgärder för små och medelstora företag liksom satsning på unga, både pojkar och flickor.									14, 15, 35
-Turism på landsbygden, försäljning samt jakt- och fiskeupplevelser. -Samverkan mellan verksamheter för en ökad turism.									19, 35
-Skapande av nya boendeformer på landsbygden och på mindre orter som ökar möjligheterna för företagande och enskilda att stanna kvar på orten.									19, 20
6.3. Främja lokal utveckling på landsbygden (fokusområde 6b).									
(Främja lokal utveckling på landsbygden)									
6.3.1 Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium									
6.3.2. Regionala urvalskriterier									
-Insatser där mötesplatser, nätverk och företagskluster/företagshotell på									20, 35

<p>landsbygden gynnas där kvinnor och män, unga och äldre, föreningar och företagare arbetar tillsammans.</p> <p>-Insatser för samverkanslösningar för att utveckla nya och flexibla servicelösningar som är anpassade för landsbygdsboendes och landsbygdsföretagens glesa strukturer och förutsättningar.</p>								
<p>6.4. Öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik i landsbygdsområden (fokusområde 6c).</p> <p>(Öka tillgängligheten till, användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik på landsbygden)</p>								
<p>6.4.1. Eventuellt generellt/nationellt urvalskriterium</p>								-
<p>6.4.2 Regionala urvalskriterier</p> <p>- Utökad och fortsatt bredbandsutbyggnad. Högt prioriterat för ökad kapacitet och tillgänglighet för skapande av verksamheter, bevarandet av verksamheter på landsbygden, möjlighet till distansarbete samt ökad attraktivitet.</p> <p>Särskilt viktigt är bredbandsutbyggnad för</p>								20, 14, 15

företag på landsbygden och i länets yttre delar.									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Artiklarna nedan är sammanfattningar ur Landsbygdsförordningen.

Artikel 14. Kompetensutveckling (ursprungligen artikel 15)

Artikeln berättigar stöd till kompetensutveckling samt stöd till demonstrations- och informationsåtgärder. Åtgärder som får utföras inom denna artikel är yrkesutbildning genom kurser, workshopps och rådgivning, kompetensutveckling, demonstrationer samt informationsinsatser. Inom jordbruket kan även kortvariga besöks- och utbytesprogram genomföras. De målgrupper som får stöd genom artikeln är små och medelstora företag med verksamhet på landsbygden och gynna personer inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn samt markförvaltning. Stöd ska gå till den eller de som håller i de olika aktiviteterna och det organ eller myndighet som håller i kurserna ska se till kvaliteten upprätthålls. Stöd ska inte gå till aktörer inom de normala skolgångskurserna.

Artikel 15. Rådgivning inom jordbruk (ursprungligen artikel 16)

Artikeln berättigar stöd till rådgivningstjänster, stöd till inrättande av företagslednings- och rådgivningstjänster samt fortbildning av rådgivare. Genom rådgivningstjänster är syftet att hjälpa jordbrukare, skogsbrukare samt små och medelstora företag på landsbygden. Rådgivningen ska förbättra företagets, gårdarnas eller/och investeringarnas ekonomiska prestanda, miljöprestanda, klimatvänlighet och klimattålighet. Stöd ska gå till den som håller i rådgivningsverksamheten. För de myndigheter eller organ som främjar införande av avbytar-, företagslednings- och rådgivningstjänster inom jordbruk ska erhålla stöd.

Rådgivningen måste vara kopplad till minst en unionsprioritering för landsbygdsutveckling och täcka minst en av följande delar:

- a) Föreskrivna verksamhetskrav, enligt normer för god jordbrukshävd och miljöförhållanden.
- b) Miljö- och klimatvänliga jordbruksmetoder samt bevarande av jordbruksmark.
- c) Anpassning till klimatförändringar, biologisk mångfald, skydd av mark och vatten, anmälan av växt och djursjukdomar samt innovation.
- d) Utveckling av ekonomi för småbruk
- e) Arbetarskydd

Rådgivningen får ges i grupp om det är lämpligt. Rådgivningen får omfatta frågor kring det aktuella företagens ekonomiska resultat och miljöprestanda.

Tidigare artikel 17, finns för tillfället inte med som prioriterade (Artikel 17). Kvalitetssystem för jordbruksprodukter och livsmedel

För stöd inom artikeln ska jordbrukaren få stöd för det första deltagandet i något av följande:

- a) Kvalitetssystem för jordbruksprodukter eller livsmedel som är fastställda genom unionslagstiftning.
- b) Kvalitetssystem för jordbruksprodukter eller livsmedel som är förenliga med följande kriterier: Slutprodukten har särskilda produktgenskaper, särskilda jordbruks- eller tillverkningsmetoder samt har en kvalitet som är väsentligt högre än vad som krävs enligt handelsnormer gällande djurhälsa, djurskydd, folkhälsa, växtskydd eller miljöskydd.
- c) System för certifiering av jordbruksprodukter på frivillig basis.

Stöd inom denna ram får ges under högst fem år som ett årligt stimulansbidrag och ska då täcka de fasta kostnaderna för att delta vid något av ovanstående (a-c). Till fasta kostnader räknas årsavgift och nödvändiga kontroller för att den sökande lever upp till kraven inom systemen.

Artikel 17. Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring (ursprungligen artikel 18)

Artikeln berättigar för investeringsstöd till jordbruk, trädgård och rennäring, förädlingsstöd, stöd till infrastruktur inom jordbruk, stöd till investeringar inom miljö och djuromsorg. Åtgärder inom ramen gäller materiella samt immateriella investeringar som förbättrar jordbrukets generella prestanda, bearbetning, saluföring eller utveckling av jordbruksprodukter. Infrastruktur som är kopplad till tillträde av jordbruksmark, samt infrastruktur kring utveckling och anpassning av jordbruket. Stöd till omstrukturering av jordbruksföretag som ska öka jordbrukets generella prestanda ska ges till företag som enligt SWOT-analysen har en viss storlek som ska stödjas, dvs utifrån SWOT-analysens avgänsningar. I Uppsala län gäller detta små och medelstora företag. Inom åtgärdsområdet ska stöd även ges till icke-produktiva investeringar som gör att fullgörande av mer miljövänliga jordbruks- och skogsföretag kan uppfyllas, gäller även insatser som ökar den biologiska mångfalden eller ökar rekreativvärdet av ett natura 2000-område.

Artikel 19. Investeringar i annan verksamhet än jordbruk, trädgård och rennäring (ursprungligen artikel 20)

Startstöd till unga jordbrukare.

Investeringsstöd till annan verksamhet än jordbruk, trädgård och rennäring

Artikel 20. Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd (ursprungligen artikel 21)

Stöd för lokala utvecklingsplaner och förvaltningsplaner för Natura 2000-områden.

Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur och förnybar energi.

Stöd till bredband

Stöd till investeringar i grundläggande tjänster på landsbygden

Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreatiönsändamål och turistinformation.

Stöd till utredningar och restaurering av natur- och kulturmiljöer.

Artikel 25. Stöd för miljöåtgärder i skogen (ursprungligen artikel 26/delartikel 8.6)

Artikeln berättigar för stöd till miljöåtgärder i skogen. Stöd enligt artikel 22.1 d ”*investeringar som förbättrar skogsekosystemens förmåga att klara klimatändringar, miljövärde och potential att begränsa klimatförändringar*” ska beviljas fysiska personer, privata skogsägare, privata juridiska och halvoffentliga organ, kommuner och deras sammanslutningar. När det gäller statligt ägda skogar får stöd även beviljas till organ som förvaltar sådana skogar, men som inte ingår i statsbudgeten. Investeringarna ska främst syfta till att fullgöra åtaganden om miljömål eller ekosystemtjänster och/eller som stärker de berörda skogarnas eller skogsmarkernas skönhets- eller rekreatiönsvärde för allmänheten eller förbättrar ekosystemens potential att begränsa klimatförändringarna, utan att utesluta ekonomiska vinster på lång sikt.

Artikel 28. Miljö- och klimatvänligt jordbruk (ursprungligen artikel 29)

Denna åtgärd ska vara obligatorisk att införa inom landsbygdsutvecklingsprogrammen. Inom ramen för denna åtgärd ska stöd ges för miljö- och klimatvänligt jordbruk till jordbrukare, grupper av jordbrukare eller grupper av jordbrukare och andra markförvaltare som på frivillig basis gör ett eller flera insatser/åtaganden om miljö- och klimatvänligt jordbruk på jordbruksmark. Om det är väl motiverat för att uppnå mål inom miljöområdet kan stöd även ges till andra markförvaltare eller grupper av markförvaltare. Medlemsstaterna ska sträva efter att ge de personer som gör insatser inom denna ram kunskap och information som krävs för att fullgöra åtgärderna, exempelvis expertrådgivning relaterad till åtaganden och/eller genom att en relevant utbildning ska krävas för att stöd ska betalas ut. Åtaganden som görs inom denna åtgärd ska göras för en period om fem eller sju år. Om det är nödvändigt för att uppnå eller bibehålla de eftersträlvade miljöfördelarna, får ändå medlemsstaterna besluta om en längre period

inom sina landsbygdsutvecklingsprogram för särskilda typer av åtaganden. Det innebär en möjlighet att förlänga med ett år i taget efter det att den inledande perioden har avslutats.

Artikel 29. Ekologiskt jordbruk (ursprungligen artikel 30)

Artikeln berättigar stöd för omställning till ekologisk produktion, miljöersättning för ekologisk produktion.

Stöd inom ramen för denna åtgärd ska per hektar utnyttjad jordbruksareal beviljas jordbrukare eller grupper av jordbrukare som på frivillig basis gör åtaganden för att ställa om till eller bibehålla ekologiska odlingsmetoder. Stöd ska endast beviljas för åtaganden som görs utöver de tillämpliga bindande normerna (enligt avdelning VI kapitel I i förordning (EU) nr HR/2012, tillämpliga minimikrav för användning av gödselmedel och växtskyddsmedel och andra tillämpliga bindande krav som fastställs i den nationella lagstiftningen). Alla sådana krav ska identifieras i programmet. Åtaganden inom ramen för denna åtgärd ska göras för en period om fem till sju år. Medlemsländerna får genom landsbygdsutvecklingsprogram ge möjlighet att bevilja förlängning med ett år i taget efter det att den första perioden har avslutats.

Artikel 34. Stöd till djurvelfärd (ursprungligen kallad Djurskydd)

Inom ramen för denna åtgärd får djurskyddsstöd beviljas till jordbrukare som på frivillig basis gör insatser (ett eller flera) djurskyddsåtaganden. Stöd ska endast ges om åtagandena går utöver redan tillämpliga normer enligt ”avdelning VI kapitel I i förordning (EU) nr HR/2012 och andra tillämpliga bindande krav som fastställs i den nationella lagstiftningen. Dessa tillämpliga krav ska identifieras i programmet. Åtgandena ska göras för en förlängningsbar period på ett år. De arealbaserade stöden eller andra stöd baserade på enhetskostnader ska beviljas på årsbasis och ska kompensera jordbrukare för samtliga eller delar av extrakostnader och inkomstbortfall till följd av det åtagande som gjorts. Då det är nödvändigt kan stöden också avse transaktionskostnader till ett värde av upp till 20 % av de bidrag som betalats ut för de djurskyddsåtaganden som gjorts. Stödet får uppgå till de högsta belopp som anges i bilaga I i Landsbygdsförordningen.

Artikel 35. Samarbete (ursprungligen artikel 36)

Stöd som får ges inom ramen för denna åtgärd ska främja former av samarbete som mellan minst två företag och i synnerhet nedanstående.

- Stöd till arbetsgrupper inom EIP, Europeiska innovationsnätverket
- Stöd till pilotprojekt
- Stöd till samarbete kring arbetsprocesser och anläggningar och till utveckling av turism
- Stöd till samarbeten som främjar utvecklingen av korta leveranskedjor och lokala marknader

- Stöd till samarbeten för begränsning av och anpassning till klimatförändringar samt miljöprojekt
- Stöd till samarbete för hållbar produktion av biomassa
- Stöd till lokala utvecklingsstrategier som inte stöds av lokalt ledd utveckling
- Stöd till samarbeten som främjar diversifiering mot omsorg och social integration samt utbildning inom miljö och mat.